LEESWIJZER
NATIONALE ENQUÊTE ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN COVID-19

TNO innovation for life

Karen Oude Hengel
Luuk Bouwens
Merel in der Maur
Ernest de Vroome
Wendela Hooftman

TNO rapport

Leeswijzer Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden – COVID-19

TNO innovation for life

TNO
Work Health Technology
088 866 61 00
www.tno.nl
www.monitorarbeid.nl

© Februari 2022 TNO, Leiden

Auteurs:
Karen Oude Hengel
Luuk Bouwens
Merel in der Maur
Ernest de Vroome
Wendela Hooftman

Vormgeving:
Coek Design, Prinsenbeek

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van TNO.

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding **5**
1.1 Doel van het onderzoek 5
1.2 Doel en inhoud van deze leeswijzer 5

2. Methode **6**
2.1 Studiepopulatie 6
2.2 Wervingsprocedure 6
2.3 Respons NEA-COVID-19 7

3. Verantwoording van de vragenlijst **9**
3.1 Modules 9
3.1.1 Module: Demografische gegevens *9*
3.1.2 Module: Dienstverband *9*
3.1.3 Module: Bedrijf en beroep *10*
3.1.4 Module: Thuiswerken *10*
3.1.5 Module: Blootstellingsrisico's *11*
3.1.6 Module: Werkomstandigheden *12*
3.1.7 Module: Werk en thuis *13*
3.1.8 Module: COVID-19 Maatregelen *13*
3.1.9 Module: Verandering in het werk *14*
3.1.10 Module: Copingstijl *14*
3.1.11 Module: Welbevinden *14*
3.1.12 Module: COVID-19 Infectie *15*
3.1.13 Module: Inzetbaarheid *15*
3.1.14 Module: Mantelzorg *16*
3.1.15 Module: Verdere loopbaan *16*
3.1.16 Module: Hybride werken voor thuiswerkers *17*
3.1.17 Module: Financiële situatie *17*
3.1.18 Module: Coronatoegangsbewijs *18*

4. Resultaten **24**
5. Referenties **67**

1. INLEIDING

TNO en het CBS monitoren jaarlijks de arbeidssituatie van werkenden in Nederland door middel van de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA). De NEA is een jaarlijkse meting bij een nieuwe groep representatieve werknemers in Nederland. De NEA volgt veranderingen in het werk en de werkomstandigheden van Nederlanders en de gevolgen ervan voor de gezondheid en duurzame inzetbaarheid van werknemers, alsook hun productiviteit en innovatiekracht.

Sinds 2020 is het werkende leven voor veel Nederlandse werknemers door de plotselinge opkomst van COVID-19 veranderd. Het kabinet was genoodzaakt om een pakket van maatregelen te nemen en aan te passen (versoepelen of verzwaren). Deze maatregelen hadden en hebben ook directe consequenties voor de Nederlandse beroepsbevolking, ook in 2021. Er zijn werkenden die grotendeels thuis zijn gaan werken, mensen die op locatie zijn blijven werken met daarbij een verhoogde kans op een besmetting en mensen die (tijdelijk) geen werkzaamheden of werk hebben.

1.1 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Om de effecten en gevolgen van de coronapandemie op het werk inzichtelijk te krijgen, is het NEA-COVID-19 cohort onderzoek opgezet. Het doel van dit cohort is om een nauwkeuriger beeld van de arbeidssituatie van 2020 en 2021 te krijgen, ook in vergelijking met de situatie van 2019. De gevolgen voor werkenden op het gebied van arbeidsomstandigheden, welbevinden en specifieke indicatoren tijdens de pandemie (waaronder blootstellingsrisico's, algemene maatregelen en maatregelen vanuit werkgever) worden met dit cohort in kaart gebracht.

We onderscheiden hierbij drie soorten doelgroepen, namelijk werknemers die op locatie (van de werkgever of klant) zijn blijven werken, werknemers die (deels) thuis zijn gaan werken en deelnemers die (tijdelijk) geen werk of geen werkzaamheden hebben.

1.2 DOEL EN INHOUD VAN DEZE LEESWIJZER

Deze leeswijzer is bedoeld als methodologische verantwoording van de NEA-COVID-19 metingen die in juni-juli 2020 (eerste vervolgmeting), oktober-november 2020 (tweede vervolgmeting), maart 2021 (derde vervolgmeting) en november-december 2021 (vierde vervolgmeting) hebben plaatsgevonden. In hoofdstuk twee wordt verslag gedaan van de dataverzameling en verwerking. In hoofdstuk drie beschrijven we de herkomst van de verschillende vragen. Hoofdstuk vier geeft de globale resultaten van het NEA-COVID-19 cohort in tabelvorm van de vierde meting eind 2021. Voor de resultaten van de eerste drie vervolgmetingen verwijzen we naar de eerdere leeswijzers (Bouwens e.a., 2020; Oude Hengel e.a.,2020; Oude Hengel e.a., 2021a).

2. METHODE

2.1 STUDIEPOPULATIE

Het NEA-COVID-19 cohort onderzoek is een herbenadering van de NEA 2019. De steekproef voor de NEA 2019 is door het CBS getrokken. De doelpopulatie in de NEA 2019 bestaat uit werknemers van 15 tot en met 74 jaar die in Nederland werken. De exacte methode van de NEA staat in het jaarlijkse NEA methodologie rapport (Hooftman e.a., 2020). Voor de NEA-COVID-19 is een groep deelnemers die aan de NEA 2019 hebben deelgenomen opnieuw benaderd. Respondenten konden alleen een uitnodiging krijgen als zij daar in de NEA 2019 toestemming voor hebben gegeven én hadden aangegeven dat dat per e-mail mocht gebeuren. Een aantal respondenten was al in het kader van ander vervolgonderzoek benaderd. Om de respondentbelasting te beperken, hebben zij geen uitnodiging voor de NEA-COVID-19 meting ontvangen.

2.2 WERVINGSPROCEDURE

Het NEA-COVID-19 cohort onderzoek maakt gebruik van een online vragenlijst. Respondenten ontvangen een e-mail met daarin een verwijzing naar het oorspronkelijke NEA onderzoek, een korte uitleg van het huidige onderzoek en het verzoek om deel te nemen. De uitnodiging van de NEA-COVID-19 vragenlijsten vermeldt ook dat deelname altijd vrijwillig is en de mail bevat een tekst over omgang met privacy en koppeling van data. Tenslotte geeft de e-mail aan op welke wijze respondenten aan kunnen geven dat zij niet meer benaderd willen worden. De interne toetsingscommissie van TNO heeft het NEA-COVID-19 cohort onderzoek beoordeeld als niet WMO-plichtig (2020-057 voor de eerste drie vervolgmetingen, aangevuld met 2021-101 voor de vierde vervolgmeting).

Na de startmeting in 2019 hebben er vier vervolgmetingen plaats gevonden. Op 22 juni 2020 is de uitnodiging voor de eerste vervolgmeting naar alle deelnemers verstuurd. Respondenten ontvingen tot tweemaal een herinneringsmail met daarin een verwijzing naar de oorspronkelijke mail en opnieuw het verzoek om te reageren. Deze herinneringsmails zijn alleen verstuurd aan mensen waarvan op dat moment geen (volledige) respons was ontvangen en die niet hadden aangegeven niet te willen of kunnen deelnemen aan het onderzoek. De eerste herinneringsmail is op 2 juli 2020 verstuurd, de tweede herinnering op 13 juli 2020. Op 31 juli 2020 is de vragenlijst gesloten.

De eerste uitnodiging voor de tweede vervolgmeting is verstuurd op 28 oktober 2020 naar alle deelnemers die ook bij de eerste vervolgmeting waren uitgenodigd. De deelnemers die bij de eerste meting hebben aangegeven niet te willen of kunnen deelnemen aan het onderzoek, hebben geen uitnodiging ontvangen voor de tweede meting. Respondenten ontvingen opnieuw tot tweemaal een herinneringsmail met daarin een verwijzing naar de oorspronkelijke mail en opnieuw het verzoek om te

reageren. De eerste herinneringsmail is op 9 november 2020 verstuurd, de tweede herinnering op 19 november 2020. Op 6 december 2020 is de vragenlijst gesloten.

Voor de derde vervolgmeting is de eerste uitnodiging op 1 maart 2021 verstuurd naar alle deelnemers die ook voor de eerdere metingen waren uitgenodigd. De deelnemers die hadden aangegeven niet meer te willen of te kunnen deelnemen hebben geen uitnodiging voor deze meting ontvangen. Respondenten hebben tweemaal een herinneringsmail ontvangen, namelijk op 11 maart 2021 en 23 maart 2021. Op 31 maart is de vragenlijst gesloten.

Op 15 november 2021 is de eerste uitnodiging voor de vierde vervolgmeting verstuurd naar alle deelnemers die ook voor de eerdere metingen waren uitgenodigd. In de 4e meting wordt voorafgaand aan de vragenlijst expliciet toestemming aan de deelnemers gevraagd voor het gebruik van de door hen ingevulde gegevens voor onderzoek. De deelnemers die hadden aangegeven niet meer te willen of te kunnen deelnemen hebben geen uitnodiging voor deze meting ontvangen. Wederom ontvingen de respondenten tot tweemaal toe een herinneringsmail, namelijk op 24 november 2021 en 7 december 2021. Op 17 december is de vragenlijst gesloten.

2.3 RESPONS NEA-COVID-19

Response eerste vervolgmeting

In de periode 22 juni tot en met 31 juli hebben 26.337 deelnemers een vragenlijst ontvangen, waarvan 11.334 de vragenlijst (deels) ingevuld heeft. Omdat een aantal deelnemers afwijken in geslacht en leeftijd t.o.v. de meting van 2019 of omdat zij uitsluitend leeftijd en geslacht hebben ingevuld, zijn deze deelnemers verwijderd.. In totaal is data van 10.115 deelnemers (respons: 38%) beschikbaar uit 2019 en de eerste herhaalmeting van 2020.

Respons tweede vervolgmeting

In de periode 28 oktober tot en met 6 december hebben 26.115 deelnemers een vragenlijst ontvangen, waarvan 10.609 de vragenlijst (deels) ingevuld heeft. Omdat een aantal deelnemers afwijken in geslacht en leeftijd t.o.v. de meting van 2019 of omdat zij uitsluitend leeftijd en geslacht hebben ingevuld, zijn deze deelnemers verwijderd. In totaal is van 9.475 deelnemers (respons: 36%) informatie beschikbaar van zowel 2019 als van de tweede meting van 2020.

Respons derde vervolgmeting

In de periode 1 tot en met 31 maart 2021 hebben 25.720 deelnemers een vragenlijst ontvangen, waarvan 9.682 de vragenlijst (deels) ingevuld heeft. De deelnemers die afwijken in geslacht en leeftijd t.o.v. de meting van 2019 of niet meer hebben ingevuld dan leeftijd en geslacht, zijn verwijderd. In totaal is van 8.553 deelnemers (respons: 33%) informatie beschikbaar van zowel 2019 als de meting in maart 2021.

Respons vierde vervolgmeting

In de periode 15 tot en met 17 december 2021 hebben 25.397 deelnemers een vragenlijst ontvangen, waarvan 8834 de vragenlijst (deels) ingevuld heeft. De deelnemers die afwijken in geslacht en leeftijd t.o.v. de meting van 2019 of niet meer hebben ingevuld dan leeftijd en geslacht, zijn verwijderd. In totaal is van 8.099 deelnemers (respons: 32%) informatie beschikbaar van zowel 2019 als de meting in november 2021.

Beschikbare informatie op vijf meetmomenten

In totaal hebben 3.928 deelnemers de vragenlijst op alle vier de meetmomenten ingevuld, dus van deze groep beschikken we over informatie uit alle metingen.

Weging van de metingen

Om te voorkomen dat randtotalen onevenredig sterk worden bepaald door bijvoorbeeld *oversampling* in de onderwijs sector (vanuit de NEA 2019, Hooftman e.a., 2020a), geslacht en leeftijd, zijn de gepresenteerde resultaten gewogen voor geslacht, leeftijd, opleiding en sector. De data zijn daarmee zo representatief mogelijk gemaakt voor de werknemerspopulatie van 2019.

3. VERANTWOORDING VAN DE VRAGENLIJST

In dit hoofdstuk presenteren we de modules en de herkomst van de specifieke constructen, opgenomen in de vier vervolgmetingen van het NEA-COVID-19 cohort onderzoek. Een aantal constructen die al bekend zijn vanuit de NEA 2019 – bijvoorbeeld opleidingsniveau, migratieachtergrond en het hebben van een chronische aandoening – worden in dit hoofdstuk niet verder besproken (zie Hooftman e.a., 2020a).

We onderscheiden drie doelgroepen (werknemers die op locatie werken, werknemers die thuiswerken en deelnemers die (tijdelijk) geen werk of werkzaamheden hebben). Daarom sluiten we dit hoofdstuk af met een overzicht welke modules en constructen aan welke doelgroep op welk moment zijn uitgevraagd (Tabel 1).

3.1 MODULES

3.1.1 Module: Demografische gegevens

Aan het begin van de online vragenlijst worden enkele demografische gegevens uitgevraagd. Op die manier verifiëren we of de vragenlijst door de juiste persoon wordt ingevuld. Dit wordt gedaan aan de hand van het geslacht en de leeftijd. In de eerste vervolgmeting is daarnaast de samenstelling van het huishouden uitgevraagd met een enkele vraag.

Naast bovengenoemde persoonsgegevens wordt ook gevraagd naar de arbeidssituatie van de partner, indien relevant.

3.1.2 Module: Dienstverband

Ten aanzien van de arbeidsmarktpositie van respondenten worden de volgende aspecten bevraagd:

- Arbeidssituatie
- Contracturen (in de tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Werklocatie
- Keuze van de werklocatie (in de tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Reden van thuiswerken (in de derde vervolgmeting)
- Invloed van COVID-19 op het werk
- Invloed van COVID-19 op het hebben van werk
- Invloed van COVID-19 op het aantal werkuren (in eerste, tweede en derde vervolgmeting)
- Werken buiten de kantooruren, avond, nacht of weekend (in vierde vervolgmeting)
- Overwerken
- Aantal uren overwerken

De vraag naar de arbeidssituatie is relevant, gezien de mogelijkheid dat er grote veranderingen in de arbeidssituatie van werknemers hebben plaatsgevonden ten opzichte van de NEA 2019. De vraag is gebaseerd op een cohort studie onder oudere werknemers (STREAM, Van den Heuvel e.a., 2016) en geeft inzicht in of een deelnemer werknemer, zelfstandige of niet-werkend is ten tijde van de NEA-COVID-19. Vanaf de tweede vervolgmeting hebben we de deelnemers ook gevraagd naar hun contracturen per week. Deze vraag is overgenomen uit de NEA 2019.

Omdat het werkende leven voor bijna iedereen is veranderd door de COVID-19 crisis, wordt de werklocatie uitgevraagd. Er worden drie doelgroepen onderscheiden in de vragenlijst: mensen die op locatie van de werkgever of klant zijn blijven werken, mensen die thuis zijn gaan werken en mensen die (bijna) geen werkzaamheden of werk hebben. De drie verschillende doelgroepen hebben een algemene vragenlijst ontvangen, aangevuld met voor hen specifieke belangrijke indicatoren (paragraaf 3.2). Verder is in de tweede vervolgmeting een vraag opgenomen of het werken op locatie noodzakelijk is (het werk kan niet thuis uitgevoerd worden) of dat mensen liever zelf op locatie werken of dat de werkgever dit van de werknemer vraagt. In de derde meting worden deelnemers bevraagd naar de reden van het werken op locatie en naar de mogelijkheden om aanpassingen te doen, zodat ze hun werk wel (helemaal) thuis kunnen uitvoeren. Ook wordt hen in deze meting gevraagd naar de reden om thuis te werken. Deze vragen zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19.

Daarnaast wordt de invloed van COVID-19 op het werk uitgevraagd met drie vragen. Met deze vragen kijken we of het werk van mensen veranderd is (andere werkomstandigheden of werkzaamheden die stil liggen) of het aantal werkuren van mensen veranderd is en/of mensen als gevolg van COVID-19 hun baan zijn verloren. Ook deze vragen zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19.

De vragen naar overwerk zijn identiek aan de vraag gesteld in de NEA 2019. Ook de vragen over werken in de avond en nacht en op zaterdag en zondag die in de vierde meting zijn opgenomen komen uit de NEA 2019.

3.1.3 Module: Bedrijf en beroep

- Verandering van baan
- Verandering van baan door COVID-19 maatregelen
- Sector in nieuwe baan
- Beroep in nieuwe baan
- Vestigingsgrootte in nieuwe baan

De gegevens over beroep, sector en bedrijfsgrootte worden overgenomen uit de NEA-2019, tenzij een deelnemer is gewisseld van baan tussen de NEA 2019 en de NEA-COVID-19. Indien mensen van baan zijn veranderd, wordt vastgesteld of dit het gevolg is van COVID-19. Dit wordt gedaan met vragen die ontwikkeld zijn voor de NEA-COVID-19. Daarnaast wordt het nieuwe beroep en de sector van dit beroep vastgesteld en wordt de bedrijfsgrootte gemeten van het bedrijf waar de respondent is gaan werken. Deze vragen zijn gebaseerd op de NEA 2013 (zie Zwieten e.a., 2014). De vraag over vestigingsgrootte is identiek als de vraag gesteld in de NEA 2019.

3.1.4 Module: Thuiswerken

Ten aanzien van de werkomstandigheden van mensen die (deels) thuis werken, worden de volgende aspecten bevraagd:

- Aantal uren thuiswerken
- Aantal uren beeldschermwerk
- Werkplek thuis
- Behoefte aan (ICT) middelen (in eerste, tweede en derde vervolgmeting)
- Pauze
- Sedentair gedrag op het werk
- Sedentair gedrag in de vrije tijd
- Beweging (in de tweede, derde en vierde vervolgmeting)

De vragen over thuiswerken, aantal uren beeldschermwerk op een dag en sedentair gedrag zijn identiek als gemeten in de NEA 2019.

De vraag over het aantal uren thuiswerken en wordt uitgevraagd met een open vraag met het aantal uren per week dat iemand thuiswerkt voor zijn werkgever.

Beeldschermwerk wordt door middel van één vraag uitgevraagd. De vraag betreft de gemiddelde duur per dag van werk gerelateerd beeldschermwerk. Deze vraag wordt ook gesteld aan mensen die op locatie werken.

In de eerste, derde en vierde vervolgmeting hebben we onderscheid gemaakt tussen sedentair gedrag op het werk en in de vrije tijd. Daarin is met behulp van twee vragen in kaart gebracht hoeveel uur werknemers zittend doorbrengen op het werk en in hun vrije tijd. In de tweede vervolgmeting is alleen sedentair gedrag in de vrije tijd uitgevraagd. De vragen over de werkomstandigheden thuis, de behoefte aan werkmiddelen en pauzes is nieuw opgenomen in de NEA-COVID-19. Ten aanzien van de werkomstandigheden thuis wordt gevraagd naar de ergonomie van verschillende aspecten van de werkplek. Daarbij wordt in de eerste en tweede vervolgmeting ook gevraagd of de werkgever een rol heeft gespeeld bij het inrichten van de werkplek. Daarnaast wordt in alle vervolgmetingen ook de behoefte aan extra hulpmiddelen voor een goede thuiswerk plek uitgevraagd.

De vraag over pauzes omvat of deelnemers, behalve een lunchpauze, andere (korte) pauzes op een werkdag nemen. De vraag is specifiek ontwikkeld voor de NEA-COVID-19.

Er zijn twee vragen gesteld over bewegen in de tweede en derde meting. Een vraag gaat over het aantal dagen per week dat men ten minste 30 minuten per dag aan lichaamsbeweging doet en de tweede vraag gaat over het aantal dagen per week dat men gemiddeld 20 minuten intensief beweegt. Deze vragen zijn overgenomen uit STREAM (Van den Heuvel e.a., 2016).

3.1.5 Module: Blootstellingsrisico's

Deze module is alleen relevant voor mensen die op locatie werken. In deze module wordt gekeken naar de risicofactoren die de kans op een besmetting met COVID-19 vergroten. Er wordt onderscheid gemaakt tussen werken met patiënten, met klanten (o.a. leerlingen, passagiers) en/of met collega's. De volgende aspecten zijn onderdeel van deze module:

- Werken met patiënten
- Fysiek contact met patiënten
- Werken met patiënten met COVID-19
- Contact met klanten, leerlingen, passagiers etc.
- Locatie contact
- Werkzaam met voorwerpen of oppervlakten die zijn aangeraakt door klant (in de eerste, tweede en derde vervolgmeting)
- Samenwerken met collega's
- Locatie werken met collega's
- Fysiek contact met collega's
  (in de eerste, tweede en derde vervolgmeting)
- Werkzaam met voorwerpen of oppervlakten die ook worden aangeraakt door collega's en leidinggevenden
  (in de eerste, tweede en derde vervolgmeting)
- Gebruik van Openbaar vervoer
  (in de eerste, tweede en derde vervolgmeting)
- Openbaar vervoer – 1,5 meter
  (in de eerste, tweede en derde vervolgmeting)
- Openbaar vervoer – reistijd (in tweede en derde vervolgmeting)

De vragen zijn ontleend aan een vragenlijst opgesteld door een internationale werkgroep binnen het OMEGA-netwerk.

De vragen over werken met patiënten omvat vragen over het aantal contacten met patiënten of deze contacten fysiek zijn en of de patiënt mogelijk met COVID-19 besmet is.

Bij contact met klanten (o.a. passagiers, leerlingen) is uitgevraagd naar het aantal directe contacten, locatie van de contacten (binnen of buiten) en of er voorwerpen (o.a. goederen) en materialen (o.a. balies) worden gebruikt die ook door de klant worden gebruikt.

Samenwerken met collega's bevat vragen over het aantal collega's en/of leidinggevende waar men mee samenwerkt op een dag, de locatie van werken (binnen of buiten) of er ook fysiek contact is met collega's en of men gezamenlijk gebruik maakt van voorwerpen (o.a. gereedschap) en materialen.

Ten slotte zijn er twee vragen opgenomen over het gebruik van het openbaar vervoer en of het mogelijk was om binnen het openbaar vervoer 1,5 meter toe te passen. In de tweede en derde vervolgmeting is ook gevraagd naar het aantal uur per week dat men gebruik maakt van het openbaar vervoer om op het werk te komen. Al deze vragen zijn ontwikkeld voor de NEA COVID-19.

3.1.6 Module: Werkomstandigheden

In deze module zijn vragen gesteld over de volgende fysieke en psychosociale werkomstandigheden:

- Gevaarlijk werk
- Fysiek zwaar werk
- Autonomie
- Werkdruk
- Emotioneel zwaar werk
- Concentratie
- Sociale steun van collega's
- Sociale steun van leidinggevende
- Ongewenst gedrag (in de tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Mate van contact met collega's (in de tweede vervolgmeting)
- Mate van contact met leidinggevende (in de tweede vervolgmeting)
- Samenwerking (in de tweede vervolgmeting)

De constructen gevaarlijk werk, fysiek zwaar werk, autonomie, werkdruk, emotioneel zwaar werk, sociale steun van collega's en leidinggevende zijn op dezelfde manier uitgevraagd als in de NEA 2019.

Met twee vragen wordt vastgesteld hoe vaak een werknemer, naar eigen zeggen, diverse soorten gevaarlijk werk verricht. De eerste vraag brengt in kaart aan welke gevaren een werknemer, naar eigen zeggen, wordt blootgesteld. Deze vraag is vrijwel identiek aan de NEA 2019 behalve dat ook contact met COVID-19 besmette personen of materialen als gevaarsituatie is opgenomen. De tweede vraag gaat in op de frequentie van de blootstelling.

Er zijn verschillende aspecten van fysiek belastend werk die onderscheiden en bevraagd worden. De vragen gaan over kracht zetten, trillingen, werkhouding en herhalende bewegingen. Blootstelling aan geluid is gemeten met de vraag of de werknemer zijn stem moet verheffen om zich verstaanbaar te maken op het werk. Daarnaast is uitgevraagd of het werk lichamelijk zwaarder is geworden als gevolg van de COVID-19 maatregelen. Deze laatste vraag is ontwikkeld voor de NEA-COVID-19.

Meerdere constructen van psychosociale arbeidsomstandigheden zijn bevraagd. Autonomie – oftewel zelfstandigheid – verwijst naar de mate waarin een werknemer in staat is zijn eigen werk te reguleren. Het gaat om zowel de keuzevrijheid ten aanzien van de manier van werken als de planning en volgorde van werkzaamheden. Daarnaast is er in de vierde vervolgmeting een vraag toegevoegd over de mogelijkheid om zelf de werkplek (thuis of op locatie) te bepalen. Deze vraag is ontwikkeld voor de NEA-COVID-19. Er zijn drie vragen opgenomen over kwantitatieve taakeisen ('werkdruk') en drie items die emotionele belasting beogen te meten. Daarnaast zijn vier vragen rond sociale steun door de leidinggevende en collega's opgenomen. In de tweede meting waren een drietal items opgenomen over samenwerking. Hierbij is gevraagd hoe men de verandering in contact en samenwerking met collega's en/of leidinggevende ervaart.

Er zijn twee vragen opgenomen om de mate van concentratie te meten. Deze vragen zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19 en zijn ontleend aan Meijman (1991). De moeite om te concentreren en de aandacht vast te houden worden hier uitgevraagd.

In de tweede, derde en vierde vervolgmeting zijn acht items over ongewenst gedrag opgenomen afkomstig uit de NEA 2019. Het gaat daarbij om ongewenste seksuele aandacht, intimidatie, lichamelijk geweld en pesten. Er wordt bij elke vorm een onderscheid gemaakt tussen interne agressie (door leidinggevenden of collega's) en externe agressie (door klanten, patiënten, leerlingen, e.d.).

3.1.7 Module: Werk en thuis

- Werk-privé balans
- Werk-privé verwaarlozing (in de eerste vervolgmeting)
- Verwevenheid werk en privé (in de tweede vervolgmeting)

De werk-privé balans is gemeten met een tweetal vragen afkomstig uit de NEA 2019 over de wederzijdse beïnvloeding van de werk- en thuissituatie.

De drie vragen die werk-privé verwaarlozing beogen te meten, gaan over zorgen maken over werk buiten werktijden, te moe zijn om huishoudelijke taken te verrichten door het werk en werken in vrije tijd om het werk af te krijgen. De vragen zijn afkomstig uit de European Working Conditions Survey (EWCS) van Eurofound 2015 (Parent-Thirion e.a., 2015).

Voor de tweede vervolgmeting is een vraag ontwikkeld over in hoeverre werk- en privéleven door elkaar heenlopen.

3.1.8 Module: COVID-19 Maatregelen

De module over COVID-19 maatregelen bevat de volgende aspecten:

- Algemene maatregelen
- Maatregelen op locatie
- Invloed van maatregelen op productiviteit (in de eerste vervolgmeting)
- Naleving van maatregelen (in de derde en vierde vervolgmeting)
- Angst voor besmetting op het werk (in de derde en vierde vervolgmeting)

Deze module start met een vraag die gaat over algemene maatregelen die een bedrijf getroffen heeft naar aanleiding van COVID-19. Daarnaast wordt de uitvoering van de specifieke maatregelen voor het werken op locatie uitgevraagd. Het gaat hierbij onder andere om de mogelijkheid tot afstand houden, directe samenwerking met collega's en klanten/leerlingen/patiënten. In de vierde vervolgmeting is een vraag over ventilatie toegevoegd. Alle vragen zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19. In de eerste vervolgmeting worden werknemers gevraagd naar de invloed van de maatregelen op de productiviteit.

In de derde en vierde vervolgmeting wordt naleving van de maatregelen uitgevraagd met een tweetal vragen. Dit gaat over naleving van de getroffen maatregelen op het werk en of de deelnemers met milde klachten thuis blijven. Ten slotte wordt men gevraagd of zij bang zijn om een COVID-19 besmetting op te lopen op het werk. Deze vragen zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19.

3.1.9 Module: Verandering in het werk

De vragen in de module over verandering in het werk wordt aan alle werknemers gesteld. De module bevat de volgende aspecten:

- Veranderingen in het werk door de corona pandemie (in de vierde vervolgmeting)
- Blijvende veranderingen (in de vierde vervolgmeting)
- Benodigdheden om aan te kunnen passen (in de vierde vervolgmeting)

De vragen zijn geïnspireerd op vragen uit de NEA 2020, maar zijn aangepast voor de NEA-COVID-19.

Veranderingen in het werk door de coronapandemie worden uitgevraagd op het gebied van technologie, producten en diensten, manier van werkuitvoering, manier van leiding krijgen en manier en/of hoeveelheid contact met klanten of collega's en leidinggevenden. Vervolgens wordt er gevraagd naar de verwachting dat deze veranderingen blijvend zijn. Tenslotte wordt er uitgevraagd wat de werknemers nodig hebben om zich aan de veranderingen aan te kunnen passen.

3.1.10 Module: Copingstijl

Om veerkracht bij niet-werkenden te meten, wordt hun copingstijl (de manier van omgaan met problemen of onplezierige gebeurtenissen) gemeten met 9 vragen uit de Utrechtse Copinglijst (Schreurs e.a., 1988). Werkenden krijgen deze vragen niet.

3.1.11 Module: Welbevinden

Om de effecten van werk op het welbevinden te kunnen vaststellen, zijn diverse gezondheidsindicatoren opgenomen. Deze indicatoren zijn:

- Algemene gezondheid
- Burn-outklachten
- Mentale gezondheid (in de tweede vervolgmeting)
- Depressie
- Bewegingsapparaat klachten
- Eenzaamheid (in de tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Tevredenheid (in de tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Geluk (in de tweede vervolgmeting)

De vragen voor het meten van algemene gezondheid, burn-outklachten en bewegingsapparaat klachten zijn identiek aan de vragen gesteld in de NEA-2019.

De algemene gezondheidstoestand van werknemers wordt in kaart gebracht met één vraag. Deze vraag is ontleend aan de Gezondheidsenquête van het CBS.

Burn-outklachten, oftewel 'werkgerelateerde psychische vermoeidheid', worden gemeten met vijf vragen. Deze vragen worden alleen gesteld aan mensen die werkzaam zijn. Voor mensen die (tijdelijk) geen werk of geen werkzaamheden hebben is mentale gezondheid uitgevraagd in de tweede meting met de RAND-36 (Van der Zee & Sanderman, 2012). Deze vraag bevat vijf items over gevoelens van depressie en nervositeit (bijvoorbeeld:

"Hoe vaak gedurende de afgelopen vier weken voelde u zich somber en neerslachtig?").

Depressie wordt uitgevraagd met de CES-D10 (Center for Epidemiologic Studies Short Depression Scale, Andresen e.a., 1994; Roberts e.a., 1983). Deze vragenset is alleen gesteld aan niet-werkenden.

Klachten aan het bewegingsapparaat worden uitgevraagd met behulp van vier vragen. De eerste twee vragen geven inzicht in het voorkomen van Klachten aan Arm, Nek en Schouder (KANS) in de voorafgaande drie maanden. De overige twee vragen gaan over klachten aan de rug en heupen/benen/knieën/voeten.

Het welbevinden van de werkende beroepsbevolking is verder gemeten met eenzaamheid, tevredenheid en geluk. Dit zijn vragen die gaan over het algemene welbevinden buiten het werk. Ervaren eenzaamheid is gemeten met zes stellingen die ingaan op het wel of niet ervaren van een gemis aan sociale contacten, intimiteit of steun in sociale relaties, afkomstig van Van Tilburg en De Jong-Gierveld (2007). Tevredenheid en geluk zijn gemeten met twee aparte vragen, in hoeverre iemand – alles bij elkaar genomen – op dit moment gelukkig/tevreden met het leven is. De vraag over geluk is alleen in de tweede vervolgmeting opgenomen.

3.1.12 Module: COVID-19 Infectie

Om inzicht te krijgen in de COVID-19 besmettingen worden de volgende items gemeten:

- Besmetting (in de derde en vierde vervolgmeting)
- Locatie besmetting (in de derde en vierde vervolgmeting)

Deelnemers wordt gevraagd of zij denken in de afgelopen 12 maanden besmet te zijn geweest met COVID-19. De vraag over besmetting en de antwoordmogelijkheden zijn overgenomen van het gedragswetenschappelijk onderzoek COVID-19 van het RIVM. Daarnaast worden deelnemers gevraagd of zij weten waar de besmetting heeft plaatsgevonden. Deze vraag is ontwikkeld voor de NEA COVID-19 meting.

3.1.13 Module: Inzetbaarheid

Inzetbaarheid wordt gemeten aan de hand van:

- Werkvermogen (in de eerste en tweede vervolgmeting).
- Productiviteit (in de eerste, tweede en derde vervolgmeting)
- Ziekteverzuim
- Minder werken gerelateerd aan de COVID-19 crisis (in de eerste en tweede vervolgmeting)

De vraag over werkvermogen om te werken is ontleend aan de Work Ability Index (WAI, Tuomi e.a., 1998) en geeft de mate aan waarin iemand in staat is om zijn werk naar tevredenheid uit te voeren.
Productiviteit op het werk wordt gemeten met een vraag over de hoeveelheid werk verricht in de afgelopen drie maanden in vergelijking met de gebruikelijke hoeveelheid en, als dit minder dan normaal was, een vraag naar redenen daarvoor. Deze vraag wordt ook gesteld in STREAM (Van den Heuvel e.a., 2016).

Ten slotte wordt aan iedereen de vraag voorgelegd of het niet mogelijk was om te werken als gevolg van COVID-19 en de bijbehorende maatregelen. Voorbeelden hiervan zijn dat deelnemers niet hebben gewerkt vanwege lichte griepklachten of uitgestelde zorg, een COVID-19 besmetting binnen het huishouden of niet schoolgaande kinderen. Een vervolg vraag is gesteld

hoe de deelnemers het minder werken hebben geregeld: ziek melding, een vrije dag of bijzonder verlof. Deze vragen zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19 en uitgevraagd in de eerste en tweede vervolgmeting).

De vragen over ziekteverzuim bevatten de volgende aspecten:
- Ziekteverzuim
- Dagen verzuim
- Klachten verzuim
- Verzuim door COVID-19

De vragen voor het meten van ziekteverzuim, dagen verzuim en klachten verzuim zijn gebaseerd op de NEA 2019.

Met een tweetal vragen wordt het verzuimverleden van de werknemer in de drie maanden voorafgaand aan de enquête nagegaan. Daarbij wordt voorafgaand aan deze vragen een definitie van verzuim gegeven. In de eerste plaats wordt nagegaan of er sprake was van verzuim. Indien sprake was van verzuim wordt ook gevraagd naar de totale verzuimduur (in werkdagen). Deze vragen worden ook gesteld in de NEA 2019, maar dan met een referentieperiode van 12 maanden. Vervolgens wordt gevraagd naar het soort klachten waarmee men de laatste keer heeft verzuimd. Indien de klachten mogelijk duiden op COVID-19 wordt gevraagd of de klachten veroorzaakt zijn door het COVID-19 virus, al dan niet vastgesteld met een test.

3.1.14 Module: Mantelzorg

- Mantelzorg verlenen (in de tweede, derde en vierde vervolmeting)

Mantelzorg is in de tweede meting opgenomen met twee vragen, afkomstig uit de NEA 2014 (Hooftman e.a., 2015). Er is gevraagd of men in de afgelopen drie maanden mantelzorg heeft verleend en naar het aantal uur mantelzorg per week.

3.1.15 Module: Verdere loopbaan

Ten aanzien van de verdere loopbaan zijn vragen over de volgende onderwerpen opgenomen:
- Werkzekerheid
- Baanwens (opgenomen in de tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Aansluiting kennis en vaardigheden
  (opgenomen in de tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Skills (opgenomen in de tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Behoefte aan opleiding
  (opgenomen in de tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Vinden van een nieuwe baan
- Bereidheid om van type baan te wisselen
- Bereidheid om van sector te wisselen
  (opgenomen in de tweede, derde en vierde vervolgmeting)

Werkzekerheid, het vinden van een nieuwe baan en de aansluiting van kennis en vaardigheden (deels) zijn constructen die zijn overgenomen vanuit de NEA 2019.

Over werkzekerheid zijn twee vragen opgenomen naar het risico om de huidige baan te verliezen en naar de bezorgdheid over het behoud van de huidige baan. In de tweede en derde meting is opgenomen of mensen actief op zoek zijn naar een baan. De deelnemers die aangeven een nieuwe baan te zoeken, krijgen een vijftal vragen over de aansluiting van kennis en vaardigheden. De vragen zijn gebaseerd op de NEA 2019, aangevuld met vragen specifiek ontwikkeld voor de NEA-COVID-19. Een laatste vraag over de

behoefte aan een aanvullende opleiding is hieraan toegevoegd, ontleend aan de NEA 2019.

Mensen zonder baan wordt gevraagd in hoeverre ze positief zijn over het vinden van een nieuwe baan en hoe hoog ze de kans inschatten op het vinden van een gewenste baan binnen 3 maanden. Deze vragen zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19. Tenslotte zijn twee vragen opgenomen naar de bereidheid om van type baan of sector te wisselen als dat de kans op de arbeidsmarkt vergroot. Deze vragen zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19.

3.1.16 Module: Hybride werken voor thuiswerkers

Om inzicht te krijgen in de gewenste situatie van deelnemers nadat de COVID-19 maatregelen zijn opgeheven, worden de volgende items bevraagd:

- Werkplek post-corona voor thuiswerkers (in de tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Gewenste uren thuiswerken (in de derde en vierde vervolgmeting)
- Redenen om op locatie te werken (in de derde en vierde vervolgmeting)
- Redenen om thuis te werken (in de derde en vierde vervolgmeting)
- Afspraken over hybride werken in de toekomst binnen de organisatie (in de vierde vervolgmeting)
- Toelaten van hybride werken in de toekomst door de werkgever (in de vierde vervolgmeting)

In de tweede, derde en vierde vervolgmeting is aan de deelnemers die thuiswerken de vraag gesteld hoe men – als de maatregelen zijn opgeheven – het liefst zelf het werk zou indelen tussen werken op locatie en thuiswerken. Aanvullend is in derde meting gevraagd naar het aantal gewenste thuisuren in de toekomst en worden er een vijftal redenen bevraagd voor zowel het werken op locatie als voor het werken vanuit huis.

In de vierde vervolgmeting zijn er twee vragen toegevoegd over de afspraken en verwachte mogelijkheid tot hybride werken in de toekomst. Deze vragen zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19.

3.1.17 Module: Financiële situatie

- Financiële situatie van het huishouden
- Verandering financiële situatie van het huishouden

De financiële situatie van het huishouden wordt gemeten met twee vragen. Eerst wordt uitgevraagd in hoeverre het huishouden geld te kort komt of geld overhoudt. Deze vraag is eerder gesteld in de NEA (zie Zwieten e.a., 2014).

Tenslotte is een vraag toegevoegd over de financiële situatie van het huishouden in vergelijking met 3 maanden voor het invullen van de vragenlijst. Deze vraag is ontwikkeld voor de NEA-COVID-19 en is geïnspireerd op vragen afkomstig uit het cohort onderzoek Globe (van Lenthe, 2014).

3.1.18 Module: Coronatoegangsbewijs

- Coronatoegangsbewijs voor locatiewerken (in vervolgmeting 4)
- Manier waarop coronatoegangsbewijs wordt verkregen (in vervolgmeting 4)

De vragen over het coronatoegangsbewijs zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19. Eerst wordt de vraag gesteld of de werkgever om een coronatoegangsbewijs vraagt (of gaat vragen naar verwachting) wanneer men op locatie werkt. Vervolgens wordt gevraagd of de werknemer zich moet laten testen om een coronatoegangsbewijs te krijgen.

TABEL 1. Modules en constructen van de vragenlijst

	ITEMS	OPGENOMEN IN:					CONSTRUCTEN OPGENOMEN IN VRAGENLIJST VOOR:		
		NEA 2019	METING 1	METING 2	METING 3	METING 4	WERKENDEN OP LOCATIE	THUIS-WERKERS	GEEN WERK (ZAAMHEDEN)
Demografische gegevens									
Geslacht	1	×	×	×	×	×	×	×	×
Leeftijd	1	×	×	×	×	×	×	×	×
Samenstelling huishouden	1	×	×				×	×	×
Baan partner	1		×	×	×	×	×	×	×
Dienstverband									
Arbeidssituatie	1		×	×	×	×	×	×	×
Contracturen	1	×		×	×	×	×	×	
Werklocatie	1		×	×	×	×	×	×	
Keuze van werklocatie	1			×	×		×		
Reden op locatie werken	1				×	×	×		
Reden thuis werken					×			×	
Invloed van COVID-19 op het werk	1		×	×	×	×	×	×	×
Invloed van COVID-19 op het hebben van werk	1		×	×	×	×	×	×	×
Invloed van COVID-19 op het aantal werkuren	1		×	×	×		×	×	
Overwerken	1	×	×	×	×	×	×	×	
Aantal uren overwerken	1	×	×	×	×	×	×	×	×
's avonds werken	1	×				×	×	×	
's nachts werken	1	×				×	×	×	
Werken op zaterdag	1	×				×	×	×	
Werken op zondag	1	×				×	×	×	

	ITEMS	OPGENOMEN IN:					CONSTRUCTEN OPGENOMEN IN VRAGENLIJST VOOR:		
		NEA 2019	METING 1	METING 2	METING 3	METING 4	WERKENDEN OP LOCATIE	THUIS-WERKERS	GEEN WERK (ZAAMHEDEN)
Bedrijf en beroep									
Verandering in baan t.o.v. 2019	1		×	×	×	×	×	×	×
COVID-19 oorzaak voor verandering in baan	1		×	×	×	×	×	×	×
Sector van de huidige baan	1	×	×	×	×	×	×	×	×
Beroep van de huidige baan	1	×	×	×	×	×	×	×	×
Bedrijfsgrootte van het huidige bedrijf	1	×	×	×	×	×	×	×	×
Thuiswerken									
Aantal uren thuiswerken	1	×	×	×	×	×		×	
Aantal uren beeldschermwerk	1	×	×	×	×	×	×	×	
Werkplek thuiswerken	4		×	×	×	×		×	
Behoefte (ICT) middelen	1		×	×	×			×	
Pauze	1		×	×	×	×		×	
Sedentair gedrag op het werk	1	×	×		×	×		×	
Sedentair gedrag in de vrije tijd	1	×	×	×	×	×		×	
Beweging	2			×	×	×		×	
Blootstellingsrisico's									
Werken met patiënten	1		×	×	×	×	×		
Fysiek contact met patienten	1		×	×	×	×	×		
Werken met patiënten met COVID-19	1		×	×	×	×	×		
Contact met klanten (leerlingen, passagiers etc).	1		×	×	×	×	×		
Locatie contact (binnen/buiten)	1		×	×	×	×	×		

	ITEMS	OPGENOMEN IN:					CONSTRUCTEN OPGENOMEN IN VRAGENLIJST VOOR:		
		NEA 2019	METING 1	METING 2	METING 3	METING 4	WERKENDEN OP LOCATIE	THUIS-WERKERS	GEEN WERK (ZAAMHEDEN)
Werkzaam met voorwerpen of oppervlakten die zijn aangeraakt door klant	1		×	×	×		×		
Samenwerken met collega's	1		×	×	×	×	×		
Locatie werken met collega's (binnen/buiten)	1		×	×	×	×	×		
Fysiek contact met collega's	1		×	×	×		×		
Gezamenlijk gebruik van voorwerpen en oppervlakten	1		×	×	×		×		
Ventilatie	1					×	×		
Gebruik van Openbaar vervoer	1		×	×	×		×		
Openbaar vervoer – reistijd	1			×	×		×		
Openbaar vervoer – 1,5 meter	1		×	×	×		×		
Werkomstandigheden									
Gevaarlijk werk	12	×	×	×	×	×	×		
Fysiek zwaar werk	6	×	×	×	×	×	×	×	
Autonomie	6-7	×	×	×	×	×	×	×	
Werkdruk	3	×	×	×	×	×	×	×	
Emotioneel zwaar werk	3	×	×	×	×	×	×	×	
Sociale steun van collega's	2	×	×	×	×	×	×	×	
Sociale steun van leidinggevende	2	×	×	×	×	×	×	×	
Ongewenst gedrag	8	×		×	×	×	×	×	
Concentratie	2		×	×	×	×	×	×	
Mate van contact met collega's	1			×				×	
Mate van contact met leidinggevende	1			×				×	
Samenwerking	1			×				×	

	ITEMS	OPGENOMEN IN:					CONSTRUCTEN OPGENOMEN IN VRAGENLIJST VOOR:		
		NEA 2019	METING 1	METING 2	METING 3	METING 4	WERKENDEN OP LOCATIE	THUIS-WERKERS	GEEN WERK (ZAAMHEDEN)
Werk en thuis									
Werk-prive balans	2	×	×	×	×	×	×	×	
Werk-prive verwaarlozing	3		×				×	×	
Verwevenheid werk en privé	1			×			×	×	
COVID-19 maatregelen									
Algemene maatregelen	1		×	×	×	×	×	×	
Maatregelen op locatie	7		×	×	×	×	×		
Naleving maatregelen	2				×	×	×		
Angst voor besmetting	1				×	×	×		
Invloed van maatregelen op productiviteit	1		×	×			×	×	
VERANDERING IN WERK									
Soort veranderingen	7					×	×	×	
Blijvende veranderingen	7					×	×	×	
Benodigdheden om aan te passen	1					×	×	×	
Coping									
Coping	9		×	×	×	×			×
Gezondheid									
Algemene gezondheid	1	×	×	×	×	×	×	×	×
Burn-outklachten	5	×	×	×	×	×	×	×	
Mentale gezondheid	5			×					×
Depressie	10		×	×	×	×			×
Bewegingsapparaat klachten	4	×	×	×	×	×	×	×	×

	ITEMS	OPGENOMEN IN:					CONSTRUCTEN OPGENOMEN IN VRAGENLIJST VOOR:		
		NEA 2019	METING 1	METING 2	METING 3	METING 4	WERKENDEN OP LOCATIE	THUIS-WERKERS	GEEN WERK (ZAAMHEDEN)
Eenzaamheid	6			×	×	×		×	×
Tevredenheid	1			×	×	×	×	×	×
Geluk	1			×			×	×	×
Infectie									
Besmetting	1				×	×	×	×	×
Locatie besmetting	1				×	×	×	×	×
Inzetbaarheid									
Productiviteit	2		×	×	×		×	×	
Werkvermogen	1		×	×			×	×	×
Ziekteverzuim[1]	1	×	×	×	×	×	×	×	
Dagen verzuim[1]	1	×	×	×	×	×	×	×	
Klachten verzuim[1]	1	×	×	×	×	×	×	×	
Verzuim door COVID-19	1		×	×	×	×	×	×	
Niet werkend door COVID-19	2		×	×	×		×	×	
Mantelzorg									
Mantelzorg verlenen	2			×	×	×	×	×	
Verdere loopbaan									
Werkzekerheid	2	×	×	×	×	×	×	×	
Baanwens	1			×	×	×			×
Aansluiting vaardigheden	1			×	×	×			×
Skills	5	×		×	×	×			×
Behoefte aan opleiding	1	×		×	×	×			×

	ITEMS	OPGENOMEN IN:					CONSTRUCTEN OPGENOMEN IN VRAGENLIJST VOOR:		
		NEA 2019	METING 1	METING 2	METING 3	METING 4	WERKENDEN OP LOCATIE	THUIS-WERKERS	GEEN WERK (ZAAMHEDEN)
Nieuwe baan in toekomst	2		×	×	×	×			×
Bereidheid om van type baan te wisselen	1		×	×	×	×			×
Bereid om van sector te wisselen	1			×	×	×			×
Hybride werken									
Werk locatie post-COVID-19	1			×	×	×		×	
Uren thuiswerken	1				×	×		×	
Redenen voor op locatie werken	1				×	×		×	
Redenen voor thuiswerken	1				×	×		×	
Afspraken organisatie hybride werken	1					×		×	
Toelaten hybride werken door werkgever	1					×		×	
Financiele situatie									
Financiële situatie van het huishouden	1		×	×	×	×	×	×	×
Verandering financiële situatie van het huishou-den	1		×	×	×	×	×	×	×
Coronatoegangsbewijs									
Coronatoegangsbewijs locatiewerk	1					×	×	×	
Verkrijgen coronatoegangsbewijs	1					×	×	×	

1 De vragen over ziekteverzuim worden in de NEA 2019 gesteld met een referentieperiode van 12 maanden en in de twee vervolgmetingen in de NEA-COVID-19 met een referentieperiode van 3 maanden.

4. RESULTATEN

Dit hoofdstuk geeft een weergave van de resultaten van de vierde vervolgmeting van het NEA-COVID-19 cohort onderzoek. Voor gedetailleerde gegevens uit de drie vervolgmeting verwijzen we graag naar eerdere rapporten (Hooftman e.a., 2020b; Oude Hengel e.a., 2021b; Oude Hengel e.a., 2021c).

De eerste tabel geeft de demografische gegevens van de totale groep weer, als ook uitgesplitst naar doelgroep. De overige variabelen zijn opgenomen in tabel 3, waarbij gegevens uit de vierde vervolgmeting (eind 2021) en de NEA 2019 zijn opgenomen.

TABEL 2: Demografische gegevens naar doelgroep van de vierde vervolgmeting (eind 2021)

KOLOMPERCENTAGES	WERKSITUATIE NOVEMBER/DECEMBER 2021		
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [63,6%]	WERKT (OOK) THUIS [34,8%]	NIET WERKEND [13,7%]
Geslacht			
· Man	51,3%▽	53,4%	53,0%
· Vrouw	48,7%△	46,6%	47,0%
·N	5.154	2.968	1.092
Leeftijd			
· 15 t/m 24	7,7%▼	3,5%▼	38,2%▲
· 25 t/m 54	72,2%▲	78,4%▲	20,3%▼
· 55 t/m 75	20,1%▽	18,1%▽	41,5%▲
·N	5.154	2.968	1.092
Hoogst behaalde opleidingsniveau			
· Laag (<=VBO)	14,7%	4,5%▼	27,9%▲
· Midden (HAVO-MBO)	51,7%▲	36,2%▼	52,1%△
· Hoog (HBO-WO)	33,6%▼	59,3%▲	20,0%▼
·N	5.126	2.953	1.089
Herkomstgroep			
· Nederlandse achtergrond	86,9%△	82,9%▽	85,3%
· Westerse migratieachtergrond	7,7%▽	10,2%△	6,9%
· Niet-westerse migratieachtergrond	5,3%▽	6,9%△	7,8%△
·N	5.154	2.968	1.092
• **Sector** [SBI 2008]			
· Landbouw	0,8%▽	0,8%▽	2,8%△
· Industrie	13,3%△	9,6%▽	11,6%
· Bouw	5,5%△	3,4%▽	2,3%▽
· Handel	16,9%	11,9%▼	25,5%▲
· Vervoer	5,7%△	2,9%▽	5,9%
· Horeca	4,8%	1,7%▼	12,7%▲
· ICT	2,1%▼	7,5%▲	1,3%▽
· Financieel	1,4%▼	7,8%▲	2,3%▽
· Zakelijk	12,2%▽	20,0%▲	10,9%▽
· Bestuur	4,5%▼	14,3%▲	4,3%▽

KOLOMPERCENTAGES	WERKSITUATIE NOVEMBER/DECEMBER 2021		
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [63,6%]	WERKT (OOK) THUIS [34,8%]	NIET WERKEND [13,7%]
· Onderwijs	7,8%△	6,5%	5,4%▽
· Zorg	22,0%▲	9,8%▼	12,4%▽
· Recreatie	3,0%	4,0%△	2,6%
·N	5.154	2.968	1.092
Hoeveel personen werken er ongeveer in uw bedrijf of instelling?			
· 1 t/m 4	4,3%	4,2%	3,7%
· 5 t/m 9	6,3%	2,9%▼	10,4%▲
· 10 t/m 19	12,2%△	4,7%▼	12,4%△
· 20 t/m 49	16,9%△	9,7%▼	18,1%△
· 50 t/m 99	12,9%△	10,2%▽	13,0%
· 100 t/m 249	14,0%	13,5%	14,2%
· 250 t/m 499	8,6%▽	11,7%△	8,6%
· 500 t/m 999	5,9%▽	8,3%△	5,6%
· 1.000 of meer	18,7%▼	34,8%▲	14,0%▼
·N	5.148	2.965	1.091
Heeft uw partner ook inkomen?			
· Ja, uit baan als werknemer	56,9%▲	60,6%▲	22,7%▼
· Ja, uit eigen onderneming	8,1%	9,6%△	4,9%▽
· Ja, (pre)pensioen	3,2%▼	2,8%▽	14,6%▲
· Ja, uitkering (anders dan (pre)pensioen)	3,7%	3,9%	4,1%
· Ja, uit andere bron	1,1%▽	1,2%	2,1%△
· Nee, mijn partner heeft geen inkomen	4,7%▽	5,1%	6,0%
· Ik heb geen partner	24,8%▽	18,6%▼	48,0%▲
·N	4.672	2.701	1.034

KOLOMPERCENTAGES	WERKSITUATIE NOVEMBER/DECEMBER 2021		
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [63,6%]	WERKT (OOK) THUIS [34,8%]	NIET WERKEND [13,7%]
In welke situatie zit u momenteel?			
· Eén betaalde baan als werknemer (in loondienst, ook uitzendkracht of oproepkracht)	94,40%	93,3%▲	6,3%▼
· Meerdere betaalde banen als werknemer	3,40%	1,7%▽	0,3%▽
· Werkzaam als zelfstandige of ondernemer	2,20%	5,0%▲	0,1%▽
· Werkloos	0%	0%	14,3%▲
· Volledig arbeidsongeschikt	0%	0%	5,4%▲
· Prepensioen	0%	0%	8,4%▲
· Pensioen	0%	0%	23,7%▲
· Schoolgaand	0%	0%	37,9%▲
· Huisvrouw/man	0%	0%	2,2%▲
· Gedeeltelijk arbeidsongeschikt	0%	0%	1,5%▲
·N	5.154	2.968	1.092

Noot. Percentages zijn kolompercentages, en zijn getoetst met de Pearson χ^2-test (horizontale vergelijkingen). Het contrast is subgroep vs 'rest' (gewogen deviatiecontrast). ▲ en ▼: $p<0,05$, significant hoge (lage) percentages (tweezijdig), én Cohen's d is ten minste 0,20. Open pijltjes △ en ▽: eveneens significant, maar Cohen's d is kleiner dan 0,20. Cohen, J. (1988). Statistical power analysis for the behavioral sciences (2nd ed.). Hillsdale NJ: Erlbaum.

TABEL 3: Vierde vervolgmeting NEA-COVID-19 (eind 2021) uitgesplitst naar doelgroep en in vergelijking met NEA 2019

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Hebben COVID-19 maatregelen invloed op het uitoefenen van uw werk ten opzichte van voor de COVID-19 pandemie?						
· Ja, mijn werkomstandigheden zijn veranderd (bijv. thuiswerken, minder werk, andere taken, ander werk)	–	44,1%	–	82,0%	–	–
· Ja, ik werk momenteel niet omdat ik (of iemand in mijn gezin) tot een risicogroep voor COVID-19 behoor	–	0%	–	0%	–	–
· Ja, mijn werk ligt stil/mag niet worden uitgevoerd	–	0%	–	0%	–	–
· Nee	–	55,9%	–	18,0%	–	–
·N	–	5.154	–	2.968	–	–
Heeft u als gevolg van de COVID-19 pandemie uw baan/een van uw banen of een contract/ contracten verloren?						
· Ja, voorgoed	–	0%	–	0%	–	8,3%
· Ja, tijdelijk	–	0%	–	0%	–	10,0%
· Nee	–	100,0%	–	100,0%	–	81,8%
·N	–	5.154	–	2.968	–	1.024
Bent u van baan veranderd sinds het najaar van 2019? [% ja]	–	20,8%	–	22,4%	–	–
·N	–	5.126	–	2.945	–	–
Is dit als gevolg van COVID-19 pandemie of de COVID-19 maatregelen? [% ja]	–	18,8%	–	13,0%	–	–
·N	–	1.064	–	660	–	–
Waar werkt u momenteel?						
· Vooral op mijn eigen woonadres	–	0%	–	58,2%	–	–
· Vooral op het adres van mijn werkgever of externe locaties van mijn werkgever	–	68,4%	–	0%	–	–
· Zowel op mijn eigen adres als op het adres van de werkgever	–	24,1%	–	41,8%	–	–
· Op een externe locatie niet van de werkgever	–	7,5%	–	0%	–	–
· Ik heb (bijna) geen werkzaamheden	–	0%	–	0%	–	–
·N	–	5.154	–	2.968	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Waarom werkt u (deels) op locatie?						
· Ik kan mijn werk niet helemaal thuis doen	–	79,2%	–	51,0%	–	–
· Ik kan mijn werk helemaal thuis doen, maar het bedrijf wil dat ik (deels) op locatie werk	–	8,1%	–	18,2%	–	–
· Ik kan mijn werk helemaal thuis doen, maar ik werk liever (deels) op locatie	–	12,7%	–	30,8%	–	–
·N	–	5.038	–	1.230	–	–
Arbeidsduur in uren per week in huidige baan [Gemiddelde] [Range: 0–95]	30,6▼	32,7▲	33,0▼	34,6▲	–	–
·N	5.122	4.784	2.962	2.753	–	–
Werkt u wel eens 's avonds, dat wil zeggen tussen 7 uur 's avonds en 12 uur 's nachts?						
· Ja, regelmatig	26,9%△	24,7%▽	13,2%	12,3%	–	–
· Ja, soms	27,6%	27,5%	37,1%▽	41,7%△	–	–
· Nee	45,5%▽	47,8%△	49,7%△	46,1%▽	–	–
·N	5.152	5.075	2.967	2.942	–	–
Werkt u wel eens 's nachts, dat wil zeggen tussen 12 uur 's nachts en 6 uur 's morgens?						
· Ja, regelmatig	9,1%	8,6%	1,5%	1,2%	–	–
· Ja, soms	10,7%	9,7%	7,5%△	5,5%▽	–	–
· Nee	80,2%	81,7%	91,0%▽	93,3%△	–	–
·N	5.152	5.044	2.965	2.918	–	–
Werkt u wel eens op zaterdag?						
· Ja, regelmatig	27,8%△	24,1%▽	8,4%△	5,6%▽	–	–
· Ja, soms	28,5%	27,3%	31,7%	32,4%	–	–
· Nee	43,7%▽	48,6%△	59,9%	62,0%	–	–
·N	5.143	5.077	2.966	2.927	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Werkt u wel eens op zondag?						
· Ja, regelmatig	21,7%	20,2%	6,7%△	5,1%▽	–	–
· Ja, soms	19,3%▽	21,7%△	25,9%▽	29,3%△	–	–
· Nee	58,9%	58,0%	67,5%	65,7%	–	–
·N	5.153	5.053	2.967	2.931	–	–
Weekend						
· Ja, regelmatig	29,2%△	25,9%▽	9,2%△	6,3%▽	–	–
· Ja, soms	28,4%	28,3%	33,1%▽	36,0%△	–	–
· Nee	42,4%▽	45,8%△	57,7%	57,7%	–	–
·N	5.143	5.075	2.967	2.928	–	–
Werkt u regelmatig of soms over?						
· Ja, regelmatig	33,4%△	25,7%△	28,6%▲	19,2%▼	–	–
· Ja, soms	42,8%△	40,8%▽	47,2%△	43,6%▽	–	–
· Nee	23,8%▼	33,4%▲	24,3%▼	37,2%▲	–	–
·N	5.128	5.053	2.960	2.924	–	–
Hoeveel overuren maakt u gemiddeld per week? [Gemiddelde] [Range: 0–40]	3,58▼	5,89▲	3,36▼	5,31▲	–	–
·N	5.072	5.008	2.945	2.908	–	–
Hoeveel overuren maakt u gemiddeld per week? [Excl. 0 overuren] [Gemiddelde] [Range: 1–40]	4,92▼	9,06▲	4,63▼	8,60▲	–	–
·N	3.693	3.255	2.139	1.795	–	–
Welke maatregelen zijn op dit moment in uw bedrijf genomen als gevolg van de COVID-19 pandemie? [meerdere antwoorden mogelijk]						
· Thuiswerken mogelijk maken	–	48,2%	–	94,7%	–	–
· (Deeltijd) ontslag	–	2,1%	–	1,7%	–	–
· Maximaal aantal mensen tegelijk in het bedrijf aanwezig	–	31,9%	–	60,9%	–	–
· Aanpassen werktijden	–	11,7%	–	11,2%	–	–
· Verplicht opnemen verlofdagen	–	3,6%	–	4,8%	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
· Intrekken verlof of vakantie	–	2,4%	–	0,8%	–	–
· Toepassen algemene COVID-19 maatregelen op de werkplek (handen wassen, afstand houden)	–	84,0%	–	82,2%	–	–
· Scheiden van groepen werknemers (bijvoorbeeld werken in ploegen)	–	15,8%	–	17,5%	–	–
· Geen COVID-19 maatregelen	–	7,7%	–	2,1%	–	–
· Andere COVID-19 maatregelen	–	11,2%	–	6,4%	–	–
·N	–	4.800	–	2.745	–	–
Worden de COVID-19 maatregelen op uw werk nageleefd?						
· Nooit	–	2,3%	–	–	–	–
· Soms	–	23,0%	–	–	–	–
· Vaak	–	53,8%	–	–	–	–
· Altijd	–	21,0%	–	–	–	–
·N	–	4.755	–	–	–	–
Stelt uw werkgever of uw bedrijf persoonlijke beschermingsmiddelen beschikbaar om uw collega's of uzelf te beschermen tegen COVID-19?						
· Nooit	–	9,0%	–	–	–	–
· Soms	–	19,8%	–	–	–	–
· Vaak	–	20,8%	–	–	–	–
· Altijd	–	50,4%	–	–	–	–
·N	–	4.763	–	–	–	–
Draagt u persoonlijke beschermingsmiddelen op de werkplek om u te beschermen tegen COVID-19?						
· Nooit	–	32,1%	–	–	–	–
· Soms	–	23,9%	–	–	–	–
· Vaak	–	17,4%	–	–	–	–
· Altijd	–	26,7%	–	–	–	–
·N	–	4.770	–	–	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Bent u in staat de afstand van 1,5m toe te passen in het werk met uw collega's en leidinggevenden?						
· Nooit	–	8,2%	–	–	–	–
· Soms	–	30,1%	–	–	–	–
· Vaak	–	41,6%	–	–	–	–
· Altijd	–	20,1%	–	–	–	–
·N	–	4.758	–	–	–	–
Bent u in staat de afstand van 1,5m toe te passen in het werk met klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.?						
· Nooit	–	22,1%	–	–	–	–
· Soms	–	33,5%	–	–	–	–
· Vaak	–	30,7%	–	–	–	–
· Altijd	–	13,7%	–	–	–	–
·N	–	2.402	–	–	–	–
Bent u in staat de hygiëne voorschriften (bijv regelmatig handen wassen) uit te voeren op uw werkplek?						
· Nooit	–	1,1%	–	–	–	–
· Soms	–	6,5%	–	–	–	–
· Vaak	–	26,9%	–	–	–	–
· Altijd	–	65,4%	–	–	–	–
·N	–	4.758	–	–	–	–
Draagt u niet medische mondkapjes op de werkplek?						
· Nooit	–	39,4%	–	–	–	–
· Soms	–	22,6%	–	–	–	–
· Vaak	–	15,8%	–	–	–	–
· Altijd	–	22,2%	–	–	–	–
·N	–	4.758	–	–	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Wordt er op uw werkplek geventileerd?						
· Nooit	–	6,5%	–	–	–	–
· Soms	–	25,1%	–	–	–	–
· Vaak	–	34,4%	–	–	–	–
· Altijd	–	34,0%	–	–	–	–
·N	–	4.764	–	–	–	–
Blijft u bij (milde) klachten thuis van het werk?						
· Nooit	–	15,9%	–	–	–	–
· Soms	–	21,4%	–	–	–	–
· Vaak	–	20,3%	–	–	–	–
· Altijd	–	42,4%	–	–	–	–
·N	–	4.745	–	–	–	–
Bent u bang om op uw werk een COVID-19 besmetting op te lopen?						
· Nooit	–	37,4%	–	–	–	–
· Soms	–	47,4%	–	–	–	–
· Vaak	–	9,6%	–	–	–	–
· Altijd	–	5,6%	–	–	–	–
·N	–	4.753	–	–	–	–
Werkt u met, zorgt u op dit moment voor, of ondersteunt u patiënten als onderdeel van uw baan? [% ja]	–	17,9%	–	–	–	–
·N	–	5.010	–	–	–	–
Aantal patiënten op een gemiddelde werkdag [Gemiddelde] [Range: 0–98]	–	12,4	–	–	–	–
·N	–	881	–	–	–	–
Heeft u direct fysiek contact met patiënten? [% ja]	–	79,8%	–	–	–	–
·N	–	891	–	–	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Werkt u met patiënten die COVID-19 hebben?						
· Ja	–	32,8%	–	–	–	–
· Nee	–	32,7%	–	–	–	–
· Mogelijk / weet ik niet	–	34,5%	–	–	–	–
·N	–	886	–	–	–	–
Komt u als onderdeel van uw werk in direct contact met klanten (of leerlingen of passagiers, e.d.)? [% ja]	–	50,4%	–	–	–	–
·N	–	4.983	–	–	–	–
Aantal klanten (of leerlingen of passagiers e.d.) op een gemiddelde werkdag [Gemiddelde] [Range: 0–100]	–	28,6	–	–	–	–
·N	–	2.510	–	–	–	–
Waar vindt het contact met leerlingen of klanten voornamelijk plaats?						
· Binnen	–	91,9%	–	–	–	–
· Buiten	–	8,1%	–	–	–	–
·N	–	2.476	–	–	–	–
Contact met collega's/ leidinggevenden op dezelfde werklocatie (niet digitaal) [% ja]	–	92,5%	–	–	–	–
·N	–	4.968	–	–	–	–
Aantal collega's en leidinggevenden op een gemiddelde werkdag [Gemiddelde] [Range: 1–99]	–	12,3	–	–	–	–
·N	–	4.597	–	–	–	–
Werkt u voornamelijk binnen of voornamelijk buiten?						
· Binnen	–	93,3%	–	–	–	–
· Buiten	–	6,7%	–	–	–	–
·N	–	4.947	–	–	–	–
Hoeveel uur werkt u gemiddeld per week thuis voor uw werkgever? [Gemiddelde] [Range: 0–68]	–	–	4,98▼	25,9▲	–	–
·N	–	–	2.872	2.873	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Aantal uren beeldschermwerk [Gemiddelde] [Range: 0–16]	4,05▼	4,85▲	6,19▼	7,85▲	–	–
·N	5.119	4.867	2.968	2.869	–	–
Aantal uur beeldschermwerk per dag: 6 uur of meer	36,5%▽	45,5%△	71,5%▼	88,9%▲	–	–
·N	5.119	4.867	2.968	2.869	–	–
Muis, apart beeldscherm, instelbare stoel en bureau aanwezig op de thuiswerkplek [% alle thuiswerkvoorzieningen aanwezig]	–	–	–	52,5%	–	–
·N	–	–	–	2.863	–	–
Een bureau of tafel met een comfortabele werkhoogte?						
· Nee	–	–	–	23,6%	–	–
· Ja, deze had ik al voor de COVID-19 pandemie	–	–	–	37,5%	–	–
· Ja, zelf aangeschaft/geregeld	–	–	–	29,2%	–	–
· Ja, door de werkgever verstrekt	–	–	–	9,8%	–	–
·N	–	–	–	2.873	–	–
Een stoel die op uw lichaamsmaten instelbaar is?						
· Nee	–	–	–	34,6%	–	–
· Ja, deze had ik al voor de COVID-19 pandemie	–	–	–	23,3%	–	–
· Ja, zelf aangeschaft/geregeld	–	–	–	17,8%	–	–
· Ja, door de werkgever verstrekt	–	–	–	24,2%	–	–
·N	–	–	–	2.873	–	–
Een apart beeldscherm? (los van het toetsenbord)						
· Nee	–	–	–	22,9%	–	–
· Ja, deze had ik al voor de COVID-19 pandemie	–	–	–	25,1%	–	–
· Ja, zelf aangeschaft/geregeld	–	–	–	19,6%	–	–
· Ja, door de werkgever verstrekt	–	–	–	32,4%	–	–
·N	–	–	–	2.872	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Een losse muis?						
· Nee	–	–	–	9,0%	–	–
· Ja, deze had ik al voor de COVID-19 pandemie	–	–	–	38,1%	–	–
· Ja, zelf aangeschaft/geregeld	–	–	–	18,6%	–	–
· Ja, door de werkgever verstrekt	–	–	–	34,3%	–	–
·N	–	–	–	2.867	–	–
Neemt u, behalve lunchpauze, (korte) pauzes op een werkdag?	–	–				
· Ja, regelmatig	–	–	–	40,2%	–	–
· Ja, soms	–	–	–	43,6%	–	–
· Nee	–	–	–	16,2%	–	–
·N	–	–	–	2.857	–	–
Hoeveel tijd brengt u gemiddeld zittend door op een werkdag tijdens uw werk [incl. thuiswerk]? [Gemiddelde] [Range: 0–16]	–	–	6,63▼	7,09▲	3,48	–
·N	–	–	2.967	2.877	1.090	–
Hoeveel tijd brengt u gemiddeld zittend door op een werkdag tijdens uw vrije tijd [excl. woon-werkverkeer]? [Gemiddelde] [Range: 0–24]	–	–	3,27▼	4,42▲	3,83	–
·N	–	–	2.856	2.857	1.025	–
Alle lichaamsbeweging die ten minste net zo inspannend is als stevig doorlopen (dagen/week) [Gemiddelde] [Range: 0–7]	–	–	–	4,54	–	–
·N	–	–	–	2.812	–	–
Hoeveel dagen per week beoefent u in uw vrije tijd inspannende sporten of zware lichamelijke activiteiten die lang genoeg duren om bezweet te raken? [Gemiddelde] [Range: 0–7]	–	–	–	–	–	–
·N	–	–	–	–	–	–
• **Gevaarlijk werk index** [10 items] [% ten minste één gevaar 'vaak' of 'altijd']	21,8%△	20,0%▽	–	–	23,3%	–
·N	5.095	4.956	–	–	1.077	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Moet u gevaarlijk werk doen? Zo ja, wat is of zijn dan de belangrijkste gevaren van uw werk? [meerdere antwoorden mogelijk]						
· Geen gevaarlijk werk	60,5%▽	65,5%△	–	–	–	–
· Vallen van hoogte	9,5%△	7,4%▽	–	–	–	–
· Struikelen, uitglijden	17,9%△	16,0%▽	–	–	–	–
· Bekneld raken	7,9%	7,3%	–	–	–	–
· Snijden, steken	14,3%△	12,2%▽	–	–	–	–
· Botsen, aanrijdingen	9,7%△	8,4%▽	–	–	–	–
· Ongeluk met gevaarlijke stoffen	9,2%△	7,2%▽	–	–	–	–
· Confrontatie met geweld	13,1%△	7,7%▽	–	–	–	–
· Verbranden	6,6%	5,8%	–	–	–	–
· Verstikking	2,3%△	1,4%▽	–	–	–	–
· Contact met COVID-19 besmette personen of materialen	0%▼	14,5%▲	–	–	–	–
· Een ander gevaar	8,4%△	4,3%▽	–	–	–	–
·N	5.095	4.956	–	–	–	–
• **Fysiek belastend/zwaar werk** ['kracht', 'trilling', 'houding' en/of 'herhaling'] [% ten minste één 'ja, regelmatig']	43,5%△	36,6%▽	–	–	–	–
·N	5.154	4.929	–	–	–	–
Doet u werk waarbij u veel kracht moet zetten?						
· Ja, regelmatig	23,9%▲	13,3%▼	–	–	–	–
· Ja, soms	20,6%▽	26,9%△	–	–	–	–
· Nee	55,4%▽	59,8%△	–	–	–	–
·N	5.089	4.914	–	–	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Maakt u bij uw werk gebruik van een gereedschap, apparaat of voertuig dat trillingen of schudden veroorzaakt?						
· Ja, regelmatig	9,1%▽	10,3%△	–	–	–	–
· Ja, soms	9,2%▽	11,2%△	–	–	–	–
· Nee	81,6%△	78,4%▽	–	–	–	–
·N	5.121	4.916	–	–	–	–
Doet u werk in een ongemakkelijke werkhouding?						
· Ja, regelmatig	13,2%△	10,8%▽	–	–	–	–
· Ja, soms	28,2%▽	30,7%△	–	–	–	–
· Nee	58,6%	58,4%	–	–	–	–
·N	5.141	4.912	–	–	–	–
Doet u werk waarbij u herhalende bewegingen moet maken?						
· Ja, regelmatig	33,4%△	27,0%▽	19,7%▼	32,2%▲	–	–
· Ja, soms	20,9%▽	27,2%△	14,9%▽	18,6%△	–	–
· Nee	45,6%	45,8%	65,4%▲	49,2%▼	–	–
·N	5.132	4.914	2.951	2.798	–	–
Is er op uw werkplek zoveel lawaai, dat u hard moet praten om u verstaanbaar te maken?						
· Ja, regelmatig	9,9%△	8,5%▽	–	–	–	–
· Ja, soms	19,1%	20,3%	–	–	–	–
· Nee	71,0%	71,2%	–	–	–	–
·N	5.138	4.907	–	–	–	–
Is uw werk lichamelijk zwaarder dan normaal als gevolg van de COVID-19 maatregelen?						
· Ja, regelmatig	–	5,9%	–	–	–	–
· Ja, soms	–	10,9%	–	–	–	–
· Nee	–	83,2%	–	–	–	–
·N	–	4.905	–	–	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
• **Autonomie** [>=2.5 op schaal 1=nee - 3=regelmatig; 5 items] [% regelmatig]	59,5%△	52,9%▽	82,6%	81,0%	–	–
·N	5.117	4.860	2.944	2.790	–	–
Kunt u zelf beslissen hoe u uw werk uitvoert?						
· Ja, regelmatig	64,1%△	55,9%▽	81,5%△	79,4%▽	–	–
· Ja, soms	25,7%▽	30,0%△	15,1%	16,8%	–	–
· Nee	10,2%▽	14,1%△	3,3%	3,8%	–	–
·N	5.114	4.840	2.941	2.781	–	–
Bepaalt u zelf de volgorde van uw werkzaamheden?						
· Ja, regelmatig	64,8%△	59,0%▽	85,0%	83,9%	–	–
· Ja, soms	22,6%▽	26,9%△	11,8%▽	13,7%△	–	–
· Nee	12,7%▽	14,1%△	3,2%	2,4%	–	–
·N	5.111	4.849	2.940	2.787	–	–
Kunt u zelf uw werktempo regelen?						
· Ja, regelmatig	56,5%△	53,8%▽	73,7%	74,2%	–	–
· Ja, soms	28,7%▽	31,7%△	21,1%	21,9%	–	–
· Nee	14,7%	14,6%	5,2%△	3,8%▽	–	–
·N	5.097	4.850	2.931	2.786	–	–
Moet u in uw werk zelf oplossingen bedenken om bepaalde dingen te doen?						
· Ja, regelmatig	71,9%△	67,4%▽	85,0%△	81,5%▽	–	–
· Ja, soms	25,2%▽	29,5%△	13,6%▽	17,5%△	–	–
· Nee	2,9%	3,1%	1,4%	1,0%	–	–
·N	5.105	4.832	2.934	2.775	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Kunt u verlof opnemen wanneer u dat wilt?						
· Ja, regelmatig	50,2%△	46,0%▽	69,9%	69,4%	–	–
· Ja, soms	31,9%	33,4%	23,4%	24,0%	–	–
· Nee	17,9%▽	20,6%△	6,6%	6,6%	–	–
·N	5.110	4.848	2.942	2.782	–	–
Kunt u zelf bepalen op welke tijden u werkt?						
· Ja, regelmatig	21,5%	21,3%	46,5%▽	50,1%△	–	–
· Ja, soms	26,2%△	24,2%▽	34,1%	34,5%	–	–
· Nee	52,3%▽	54,4%△	19,5%△	15,3%▽	–	–
·N	5.112	4.852	2.942	2.781	–	–
Kunt u zelf bepalen op welke plek (thuis of op locatie bij uw werkgever) u werkt?						
· Ja, regelmatig	–	19,7%	–	52,2%	–	–
· Ja, soms	–	19,1%	–	31,6%	–	–
· Nee	–	61,2%	–	16,2%	–	–
·N	–	4.843	–	2.782	–	–
• **Kwantitatieve taakeisen ('werkdruk')** [schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items] [Gemiddelde] [Range: 1–4]	2,41△	2,32▽	2,40△	2,33▽	–	–
·N	5.149	4.880	2.966	2.795	–	–
• **Kwantitatieve taakeisen ('werkdruk')** [>=2.5 op schaal 1=nooit - 4=altijd; 3 items] [% vaak of altijd]	39,6%△	34,4%▽	40,2%△	34,1%▽	–	–
·N	5.149	4.880	2.966	2.795	–	–
Moet u erg snel werken?						
· Nooit	7,1%	7,4%	6,6%	5,9%	–	–
· Soms	54,7%▽	60,2%△	58,6%▽	63,2%△	–	–
· Vaak	31,0%△	27,0%▽	29,6%△	26,6%▽	–	–
· Altijd	7,2%△	5,3%▽	5,2%	4,4%	–	–
·N	5.147	4.871	2.965	2.782	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Moet u heel veel werk doen?						
· Nooit	4,3%	4,9%	4,4%	3,5%	–	–
· Soms	47,7%▽	51,1%△	44,9%▽	50,1%△	–	–
· Vaak	35,8%	34,9%	37,9%	36,1%	–	–
· Altijd	12,2%△	9,1%▽	12,9%△	10,3%▽	–	–
·N	5.140	4.868	2.962	2.788	–	–
Moet u extra hard werken?						
· Nooit	10,9%▽	12,7%△	10,7%	12,0%	–	–
· Soms	57,3%▽	60,6%△	57,5%▽	62,7%△	–	–
· Vaak	24,5%△	22,2%▽	25,6%△	20,8%▽	–	–
· Altijd	7,2%△	4,5%▽	6,2%△	4,5%▽	–	–
·N	5.126	4.868	2.950	2.786	–	–
Balans tussen taakeisen en autonomie						
· Hoge taakeisen - hoge autonomie; uitdagend; ‘active jobs’	20,3%△	15,0%▽	31,5%△	25,2%▽	–	–
· Hoge taakeisen - lage autonomie; veel spanning; ‘high strain jobs’	19,3%	19,4%	8,9%	8,9%	–	–
· Lage taakeisen - hoge autonomie; weinig spanning; ‘low strain jobs’	39,1%	37,9%	51,1%▽	55,8%△	–	–
· Lage taakeisen - lage autonomie; niet uitdagend; ‘passive jobs’	21,2%▽	27,7%△	8,6%▽	10,2%△	–	–
·N	5.111	4.858	2.942	2.789	–	–
• **Emotioneel zwaar werk** [schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items] [Gemiddelde] [Range: 1–4]	1,81	1,81	1,75	1,74	–	–
·N	5.148	4.879	2.966	2.794	–	–
• **Emotioneel zwaar werk** [>=2.5 op schaal 1=nooit - 4=altijd; 3 items] [% vaak of altijd]	12,5%	11,9%	9,4%	9,1%	–	–
·N	5.148	4.879	2.966	2.794	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Brengt uw werk u in emotioneel moeilijke situaties?						
· Nooit	38,7%	37,7%	41,5%	42,3%	–	–
· Soms	51,8%	53,2%	50,7%	51,0%	–	–
· Vaak	8,7%	8,1%	6,8%	6,0%	–	–
· Altijd	0,9%	0,9%	1,1%	0,6%	–	–
·N	5.140	4.874	2.960	2.790	–	–
Is uw werk emotioneel veeleisend?						
· Nooit	40,3%△	38,0%▽	42,8%	43,1%	–	–
· Soms	43,7%▽	47,8%△	46,5%	46,2%	–	–
· Vaak	13,3%	12,2%	8,9%	9,3%	–	–
· Altijd	2,7%△	2,0%▽	1,9%	1,3%	–	–
·N	5.143	4.869	2.965	2.793	–	–
Raakt u emotioneel betrokken bij uw werk?						
· Nooit	28,4%	27,0%	29,2%	28,2%	–	–
· Soms	54,1%▽	56,5%△	55,1%	57,0%	–	–
· Vaak	14,4%	13,6%	13,5%	13,0%	–	–
· Altijd	3,1%	2,9%	2,2%	1,9%	–	–
·N	5.145	4.865	2.963	2.791	–	–
Heeft u moeite zich te concentreren tijdens het werk?						
· Nooit	–	32,9%	–	21,1%	–	–
· Soms	–	59,0%	–	65,6%	–	–
· Vaak	–	7,3%	–	12,0%	–	–
· Altijd	–	0,7%	–	1,3%	–	–
·N	–	4.876	–	2.788	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Heeft u moeite om aandacht vast te houden tijdens het werk?						
· Nooit	–	32,9%	–	19,7%	–	–
· Soms	–	59,8%	–	65,9%	–	–
· Vaak	–	6,5%	–	12,8%	–	–
· Altijd	–	0,9%	–	1,6%	–	–
·N	–	4.870	–	2.794	–	–
• **Sociale steun collega's** [schaal: 1=weinig - 4=veel; 2 items] [Gemiddelde] [Range: 1–4]	3,36▽	3,39△	3,40	3,41	–	–
·N	5.037	4.750	2.928	2.717	–	–
• **Sociale steun collega's** [>=2.5 op schaal 1=weinig - 4=veel; 2 items] [% (zeer) veel]	97,6%	97,1%	98,5%	98,0%	–	–
·N	5.037	4.750	2.928	2.717	–	–
Mijn collega's hebben persoonlijke belangstelling voor me						
· Helemaal mee oneens	1,2%	1,5%	0,7%	0,9%	–	–
· Mee oneens	7,4%	6,9%	6,5%	7,8%	–	–
· Mee eens	55,5%△	52,9%▽	55,2%	52,8%	–	–
· Helemaal mee eens	35,9%▽	38,6%△	37,6%	38,5%	–	–
·N	5.054	4.761	2.931	2.720	–	–
Mijn collega's zijn vriendelijk						
· Helemaal mee oneens	0,9%	1,0%	0,4%	0,7%	–	–
· Mee oneens	1,7%▽	2,3%△	1,4%	1,3%	–	–
· Mee eens	48,6%△	43,9%▽	45,6%△	41,1%▽	–	–
· Helemaal mee eens	48,8%▽	52,7%△	52,6%▽	56,9%△	–	–
·N	5.093	4.798	2.941	2.733	–	–
• **Sociale steun leidinggevende** [schaal: 1=weinig - 4=veel; 2 items] [Gemiddelde] [Range: 1–4]	3,04▽	3,11△	3,13▽	3,22△	–	–
·N	4.982	4.644	2.866	2.592	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
• **Sociale steun leidinggevende** [>=2.5 op schaal 1=weinig - 4=veel; 2 items] [% (zeer) veel]	86,0%	87,2%	89,5%	90,3%	–	–
·N	4.982	4.644	2.866	2.592	–	–
Mijn leidinggevende heeft oog voor het welzijn van de medewerkers						
· Helemaal mee oneens	4,0%	3,9%	2,7%	3,0%	–	–
· Mee oneens	15,3%△	13,2%▽	13,8%△	11,2%▽	–	–
· Mee eens	55,6%△	49,6%▽	55,3%△	47,1%▽	–	–
· Helemaal mee eens	25,1%▽	33,2%△	28,1%▼	38,7%▲	–	–
·N	5.024	4.663	2.875	2.601	–	–
Mijn leidinggevende besteedt aandacht aan wat ik zeg						
· Helemaal mee oneens	3,0%▽	4,0%△	2,1%	2,7%	–	–
· Mee oneens	14,3%△	12,8%▽	11,4%	10,5%	–	–
· Mee eens	56,5%△	52,6%▽	54,3%△	48,6%▽	–	–
· Helemaal mee eens	26,2%▽	30,7%△	32,1%▽	38,2%△	–	–
·N	5.018	4.670	2.885	2.601	–	–
Extern ongewenst gedrag [4 items] [% ten minste één 'ja, een enkele keer' of vaker]	35,4%△	27,1%▽	21,5%▲	10,9%▼	–	–
·N	5.154	4.814	2.968	2.754	–	–
Intern ongewenst gedrag [4 items] [% ten minste één 'ja, een enkele keer' of vaker]	21,7%△	14,2%▽	20,8%▲	9,9%▼	–	–
·N	5.154	4.814	2.968	2.754	–	–
Ongewenste seksuele aandacht van klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.)						
· Nee, nooit	90,2%▽	93,8%△	96,1%▽	98,8%△	–	–
· Ja, een enkele keer	9,0%△	5,9%▽	3,7%△	1,2%▽	–	–
· Ja, vaak	0,7%△	0,2%▽	0,2%△	0%▽	–	–
· Ja, zeer vaak	0,04%	0,1%	0,02%	0%	–	–
·N	5.151	4.804	2.966	2.750	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Ongewenste seksuele aandacht van leidinggevenden of collega's						
· Nee, nooit	96,6%	97,2%	96,9%▽	98,5%△	–	–
· Ja, een enkele keer	3,2%	2,7%	3,0%△	1,4%▽	–	–
· Ja, vaak	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	–	–
· Ja, zeer vaak	0%	0,1%	0%	0%	–	–
·N	5.149	4.808	2.962	2.750	–	–
Intimidatie door klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.)						
· Nee, nooit	70,0%▽	77,2%△	81,2%▼	90,2%▲	–	–
· Ja, een enkele keer	26,9%△	20,9%▽	17,3%▲	9,2%▼	–	–
· Ja, vaak	2,7%△	1,6%▽	1,2%△	0,6%▽	–	–
· Ja, zeer vaak	0,4%	0,3%	0,2%	0,1%	–	–
·N	5.144	4.804	2.963	2.750	–	–
Intimidatie door leidinggevenden of collega's						
· Nee, nooit	85,1%▽	90,7%△	85,6%▼	93,3%▲	–	–
· Ja, een enkele keer	13,4%△	8,4%▽	13,3%▲	6,3%▼	–	–
· Ja, vaak	1,3%△	0,9%▽	1,0%△	0,3%▽	–	–
· Ja, zeer vaak	0,2%△	0,05%▽	0,1%	0,1%	–	–
·N	5.144	4.800	2.964	2.744	–	–
Lichamelijk geweld door klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.)						
· Nee, nooit	90,4%▽	92,6%△	97,0%▽	98,6%△	–	–
· Ja, een enkele keer	8,0%△	6,6%▽	2,7%△	1,2%▽	–	–
· Ja, vaak	1,4%△	0,7%▽	0,2%	0,2%	–	–
· Ja, zeer vaak	0,2%	0,1%	0,1%	0%	–	–
·N	5.148	4.792	2.962	2.745	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Lichamelijk geweld door leidinggevenden of collega's						
· Nee, nooit	99,2%	99,4%	99,8%	100,0%	–	–
· Ja, een enkele keer	0,8%	0,5%	0,2%△	0%▽	–	–
· Ja, vaak	0%	0,04%	0%	0,02%	–	–
· Ja, zeer vaak	0%	0%	0%	0,02%	–	–
·N	5.152	4.797	2.963	2.748	–	–
Pesten door klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.)						
· Nee, nooit	90,5%▽	92,8%△	94,7%▽	97,5%△	–	–
· Ja, een enkele keer	8,6%△	6,7%▽	4,9%△	2,4%▽	–	–
· Ja, vaak	0,8%△	0,5%▽	0,3%△	0,1%▽	–	–
· Ja, zeer vaak	0,1%	0,05%	0,03%	0%	–	–
·N	5.133	4.795	2.956	2.740	–	–
Pesten door leidinggevenden of collega's						
· Nee, nooit	88,7%▽	92,7%△	90,3%▼	95,6%▲	–	–
· Ja, een enkele keer	10,0%△	6,6%▽	9,0%▲	4,0%▼	–	–
· Ja, vaak	1,0%△	0,5%▽	0,6%△	0,2%▽	–	–
· Ja, zeer vaak	0,3%	0,2%	0,1%	0,1%	–	–
·N	5.145	4.793	2.966	2.751	–	–
Heeft u door de corona-pandemie te maken gehad met één of meer van de volgende veranderingen in uw werk? [meerdere antwoorden mogelijk]						
· Veranderingen in de technologie, zoals machines of ICT, die u gebruikt	–	15,4%	–	33,6%	–	–
· Veranderingen in de manier waarop u uw werk uitvoert	–	42,0%	–	53,7%	–	–
· Veranderingen in de manier waarop u leiding krijgt	–	16,3%	–	29,8%	–	–
· Veranderingen in de producten/diensten die u helpt te maken of te leveren	–	11,9%	–	13,5%	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
· Veranderingen in de manier en/of hoeveelheid contact die u heeft met klanten, patiënten, leerlingen of passagiers	–	40,6%	–	42,3%	–	–
· Veranderingen in de manier en/of hoeveelheid contact die u heeft met collega's of leidinggevende(n)	–	50,1%	–	75,7%	–	–
· Geen van deze veranderingen	–	27,0%	–	11,6%	–	–
·N	–	4.730	–	2.729	–	–
Denkt u dat deze verandering in technologiegebruik blijvend is?						
· Nee	–	7,1%	–	2,0%	–	–
· Ja, waarschijnlijk	–	64,9%	–	53,7%	–	–
· Ja, zeker	–	28,1%	–	44,4%	–	–
·N	–	721	–	909	–	–
Denkt u dat deze verandering in de manier waarop u uw werk uitvoert, blijvend is?						
· Nee	–	36,5%	–	16,6%	–	–
· Ja, waarschijnlijk	–	57,5%	–	65,3%	–	–
· Ja, zeker	–	6,0%	–	18,0%	–	–
·N	–	1.974	–	1.453	–	–
Denkt u dat deze verandering in de manier waarop u leiding krijgt, blijvend is?						
· Nee	–	41,1%	–	22,4%	–	–
· Ja, waarschijnlijk	–	53,2%	–	65,0%	–	–
· Ja, zeker	–	5,8%	–	12,5%	–	–
·N	–	770	–	810	–	–
Denkt u dat deze verandering in de producten/diensten die u maakt, blijvend is?						
· Nee	–	45,3%	–	24,0%	–	–
· Ja, waarschijnlijk	–	48,3%	–	56,5%	–	–
· Ja, zeker	–	6,4%	–	19,5%	–	–
·N	–	559	–	362	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Denkt u dat deze verandering in het contact met klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.) blijvend is?						
· Nee	–	51,2%	–	34,5%	–	–
· Ja, waarschijnlijk	–	44,6%	–	55,7%	–	–
· Ja, zeker	–	4,2%	–	9,8%	–	–
·N	–	1.902	–	1.148	–	–
Denkt u dat deze verandering in het contact met collega's of leidinggevende(n) blijvend is?						
· Nee	–	50,3%	–	31,2%	–	–
· Ja, waarschijnlijk	–	45,7%	–	59,2%	–	–
· Ja, zeker	–	4,0%	–	9,5%	–	–
·N	–	2.350	–	2.053	–	–
Wat heeft u nodig om u aan deze veranderingen aan te kunnen passen? [meerdere antwoorden mogelijk]						
· Opleiding of cursus	–	3,9%	–	4,3%	–	–
· Begeleiding of coaching	–	6,9%	–	9,4%	–	–
· Aanpassing van mijn werkplek	–	14,7%	–	21,4%	–	–
· Aanpassing van mijn werkinhoud	–	9,7%	–	8,9%	–	–
· Tijd om me aan te passen	–	21,0%	–	24,3%	–	–
· Iets anders	–	4,7%	–	4,9%	–	–
· Geen maatregelen nodig	–	60,5%	–	55,4%	–	–
·N	–	3.465	–	2.419	–	–
• **Werk-privé verwaarlozen** [schaal 1=nooit - 4= zeer vaak; 2 items] [Gemiddelde] [Range: 1–4]	1,50	1,49	1,49	1,52	–	–
·N	5.129	4.716	2.957	2.718	–	–
• **Werk-privé verwaarlozen** [2 items; ten minste één 'ja (zeer) vaak'] [% (zeer) vaak]	10,8%	9,8%	7,7%	8,2%	–	–
·N	5.153	4.723	2.965	2.724	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Mist u of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk?						
· Nee, nooit	45,7%▽	48,4%△	47,1%	49,6%	53,0%	–
· Ja, een enkele keer	44,1%	42,5%	46,0%	43,7%	37,8%	–
· Ja, vaak	8,1%	7,5%	5,9%	5,9%	6,2%	–
· Ja, zeer vaak	2,2%△	1,6%▽	1,1%	0,8%	2,9%	–
·N	5.147	4.723	2.963	2.722	1.091	–
Mist u of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden?						
· Nee, nooit	69,9%△	67,2%▽	64,9%△	57,7%▽	75,2%	–
· Ja, een enkele keer	27,7%▽	29,9%△	33,2%▽	39,3%△	22,8%	–
· Ja, vaak	1,6%▽	2,4%△	1,6%▽	2,7%△	0,8%	–
· Ja, zeer vaak	0,8%	0,5%	0,3%	0,2%	1,2%	–
·N	5.135	4.717	2.959	2.720	1.090	–
Heeft u in de afgelopen 3 maanden mantelzorg gegeven? [% ja]	–	15,0%	–	15,4%	–	–
·N	–	4.702	–	2.710	–	–
Hoeveel uur mantelzorg geeft u momenteel gemiddeld per week? (Reistijd meegerekend) [Gemiddelde] [Range: 0–168]	–	8,12	–	7,63	–	–
·N	–	700	–	416	–	–
• **Hoe is over het algemeen uw gezondheid?** [% goed/zeer goed]	79,1%▽	80,9%△	81,3%	81,6%	74,6%	70,9%
·N	5.153	4.689	2.965	2.707	1.092	1.031
Hoe is over het algemeen uw gezondheid?						
· Zeer goed	19,9%	20,8%	22,6%	22,7%	21,5%△	16,2%▽
· Goed	59,2%	60,2%	58,7%	59,0%	53,0%	54,8%
· Gaat wel	19,0%△	17,2%▽	17,0%	16,2%	19,9%	23,0%
· Slecht	1,7%	1,8%	1,7%	2,0%	4,9%	5,2%
· Zeer slecht	0,2%	0,1%	0,04%	0,2%	0,7%	0,9%
·N	5.153	4.689	2.965	2.707	1.092	1.031

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
• **Burn-outklachten** [schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 5 items] [Gemiddelde] [Range: 1–7]	2,22▽	2,29△	2,23	2,28	–	–
·N	5.149	4.703	2.965	2.720	–	–
• **Burn-outklachten** [>3.20 op schaal 1=nooit - 7=elke dag; 5 items] [% ja]	17,1%▽	18,7%△	17,3%	16,9%	–	–
·N	5.149	4.703	2.965	2.720	–	–
Ik voel me emotioneel uitgeput door mijn werk						
· Nooit	38,9%△	32,3%▽	34,9%△	29,3%▽	–	–
· Enkele keren per jaar	40,3%▽	42,7%△	42,7%▽	45,9%△	–	–
· Maandelijks	4,1%▽	6,8%△	5,4%▽	7,0%△	–	–
· Enkele keren per maand	8,6%▽	10,0%△	8,6%	9,4%	–	–
· Elke week	3,6%	3,8%	3,7%	4,2%	–	–
· Enkele keren per week	3,4%	2,8%	3,2%	2,6%	–	–
· Elke dag	1,2%	1,7%	1,4%	1,5%	–	–
·N	5.141	4.697	2.965	2.717	–	–
Aan het einde van een werkdag voel ik me leeg						
· Nooit	23,7%△	19,5%▽	20,0%△	16,4%▽	–	–
· Enkele keren per jaar	36,9%▽	40,7%△	39,4%▽	42,7%△	–	–
· Maandelijks	7,0%▽	9,1%△	8,1%▽	10,0%△	–	–
· Enkele keren per maand	12,7%	14,1%	14,4%	14,8%	–	–
· Elke week	7,1%	6,7%	7,7%	6,8%	–	–
· Enkele keren per week	8,8%△	6,3%▽	7,5%	6,3%	–	–
· Elke dag	3,8%	3,6%	3,0%	3,0%	–	–
·N	5.145	4.689	2.961	2.715	–	–
Ik voel me moe als ik 's morgens opsta en geconfronteerd word met mijn werk						
· Nooit	44,4%△	37,7%▽	38,7%△	32,3%▽	–	–
· Enkele keren per jaar	31,1%▽	34,8%△	35,2%▽	38,7%△	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
· Maandelijks	4,8%▽	5,9%△	5,7%	6,9%	–	–
· Enkele keren per maand	8,8%▽	10,8%△	9,6%	11,0%	–	–
· Elke week	3,6%	3,9%	4,2%	4,5%	–	–
· Enkele keren per week	4,7%	4,0%	4,4%	3,9%	–	–
· Elke dag	2,5%	3,1%	2,3%	2,7%	–	–
·N	5.134	4.690	2.961	2.717	–	–
Het vergt heel veel van mij om de hele dag met mensen te werken						
· Nooit	57,4%△	50,0%▽	55,7%△	50,4%▽	–	–
· Enkele keren per jaar	23,9%▽	28,2%△	25,6%▽	29,0%△	–	–
· Maandelijks	3,7%▽	5,1%△	4,0%▽	6,3%△	–	–
· Enkele keren per maand	6,9%	7,4%	6,9%	7,0%	–	–
· Elke week	3,6%	3,5%	3,6%	3,7%	–	–
· Enkele keren per week	2,7%	3,3%	2,8%△	1,9%▽	–	–
· Elke dag	1,9%▽	2,5%△	1,5%	1,8%	–	–
·N	5.134	4.695	2.959	2.715	–	–
Ik voel me compleet uitgeput door mijn werk						
· Nooit	50,7%△	48,1%▽	52,5%△	48,5%▽	–	–
· Enkele keren per jaar	29,8%▽	31,7%△	29,4%▽	34,5%△	–	–
· Maandelijks	4,0%▽	5,4%△	3,9%▽	5,5%△	–	–
· Enkele keren per maand	7,8%△	6,5%▽	7,1%△	5,5%▽	–	–
· Elke week	2,7%	3,2%	3,0%	2,3%	–	–
· Enkele keren per week	3,0%	3,6%	2,6%	2,5%	–	–
· Elke dag	2,0%△	1,4%▽	1,5%	1,2%	–	–
·N	5.142	4.685	2.961	2.711	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
• Depressie (CESD10)	–	–	–	–	–	58,5%
·N	–	–	–	–	–	631
Stoorde ik me aan dingen, die me gewoonlijk niet storen						
· Zelden of nooit (minder dan 1 dag)	–	–	–	–	–	35,9%
· Soms of weinig (1-2 dagen)	–	–	–	–	–	41,3%
· Regelmatig (3-4 dagen)	–	–	–	–	–	18,1%
· Meestal of altijd (5-7 dagen)	–	–	–	–	–	4,7%
·N	–	–	–	–	–	630
Had ik moeite mijn gedachten bij mijn bezigheden te houden						
· Zelden of nooit (minder dan 1 dag)	–	–	–	–	–	18,3%
· Soms of weinig (1-2 dagen)	–	–	–	–	–	31,8%
· Regelmatig (3-4 dagen)	–	–	–	–	–	32,3%
· Meestal of altijd (5-7 dagen)	–	–	–	–	–	17,6%
·N	–	–	–	–	–	629
Voelde ik me gedeprimeerd						
· Zelden of nooit (minder dan 1 dag)	–	–	–	–	–	37,7%
· Soms of weinig (1-2 dagen)	–	–	–	–	–	34,8%
· Regelmatig (3-4 dagen)	–	–	–	–	–	19,1%
· Meestal of altijd (5-7 dagen)	–	–	–	–	–	8,4%
·N	–	–	–	–	–	629
Had ik het gevoel dat alles wat ik deed me moeite kostte						
· Zelden of nooit (minder dan 1 dag)	–	–	–	–	–	32,2%
· Soms of weinig (1-2 dagen)	–	–	–	–	–	30,5%
· Regelmatig (3-4 dagen)	–	–	–	–	–	29,9%
· Meestal of altijd (5-7 dagen)	–	–	–	–	–	7,5%
·N	–	–	–	–	–	630

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Omgepoold: Had ik goede hoop voor de toekomst						
· Meestal of altijd (5-7 dagen)	–	–	–	–	–	21,4%
· Regelmatig (3-4 dagen)	–	–	–	–	–	34,5%
· Soms of weinig (1-2 dagen)	–	–	–	–	–	35,0%
· Zelden of nooit (minder dan 1 dag)	–	–	–	–	–	9,1%
·N	–	–	–	–	–	621
Voelde ik me bang						
· Zelden of nooit (minder dan 1 dag)	–	–	–	–	–	59,8%
· Soms of weinig (1-2 dagen)	–	–	–	–	–	26,6%
· Regelmatig (3-4 dagen)	–	–	–	–	–	10,6%
· Meestal of altijd (5-7 dagen)	–	–	–	–	–	3,0%
·N	–	–	–	–	–	627
Sliep ik onrustig						
· Zelden of nooit (minder dan 1 dag)	–	–	–	–	–	28,9%
· Soms of weinig (1-2 dagen)	–	–	–	–	–	38,7%
· Regelmatig (3-4 dagen)	–	–	–	–	–	23,3%
· Meestal of altijd (5-7 dagen)	–	–	–	–	–	9,1%
·N	–	–	–	–	–	628
Was ik gelukkig						
· Meestal of altijd (5-7 dagen)	–	–	–	–	–	23,8%
· Regelmatig (3-4 dagen)	–	–	–	–	–	41,7%
· Soms of weinig (1-2 dagen)	–	–	–	–	–	29,4%
· Zelden of nooit (minder dan 1 dag)	–	–	–	–	–	5,1%
·N	–	–	–	–	–	629

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Voelde ik me eenzaam						
· Zelden of nooit (minder dan 1 dag)	–	–	–	–	–	39,2%
· Soms of weinig (1-2 dagen)	–	–	–	–	–	34,8%
· Regelmatig (3-4 dagen)	–	–	–	–	–	15,5%
· Meestal of altijd (5-7 dagen)	–	–	–	–	–	10,4%
·N	–	–	–	–	–	631
Kon ik maar niet op gang komen						
· Zelden of nooit (minder dan 1 dag)	–	–	–	–	–	22,3%
· Soms of weinig (1-2 dagen)	–	–	–	–	–	32,8%
· Regelmatig (3-4 dagen)	–	–	–	–	–	30,6%
· Meestal of altijd (5-7 dagen)	–	–	–	–	–	14,2%
·N	–	–	–	–	–	630
KANS [2 items; klachten 'nek', 'schouders', 'armen/ellebogen' en/of 'polsen/handen'] [% ten minste één klacht 'langdurig' en/of 'meerdere keren']	42,2%△	36,3%▽	42,3%△	37,5%▽	46,4%	45,9%
·N	5.117	4.673	2.955	2.707	1.084	630
Armen / ellebogen, schouders, nek						
· Nee, nooit	24,4%▽	32,8%△	24,5%▽	31,1%△	24,2%	27,5%
· Een enkele keer, maar van korte duur	37,8%△	34,5%▽	37,5%	35,0%	35,0%	32,7%
· Een enkele keer, langdurig	7,5%△	6,2%▽	7,7%△	6,1%▽	6,2%	5,0%
· Meerdere keren, maar steeds van korte duur	16,7%	16,0%	17,8%△	15,5%▽	20,6%	22,3%
· Meerdere keren, langdurig	13,6%△	10,6%▽	12,5%	12,3%	14,0%	12,5%
·N	5.113	4.665	2.953	2.701	1.080	626

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Polsen / handen						
· Nee, nooit	60,3%	60,9%	62,8%△	59,7%▽	56,7%	56,5%
· Een enkele keer, maar van korte duur	23,9%	23,8%	21,9%▽	24,7%△	22,7%	22,4%
· Een enkele keer, langdurig	2,8%	2,7%	3,4%	2,8%	4,0%	4,8%
· Meerdere keren, maar steeds van korte duur	8,1%	8,0%	7,4%	7,6%	10,4%	9,6%
· Meerdere keren, langdurig	4,9%	4,6%	4,6%	5,2%	6,3%	6,7%
·N	5.001	4.619	2.918	2.679	1.059	622
Rug						
· Nee, nooit	26,1%▽	29,0%△	30,9%	28,9%	26,3%	27,1%
· Een enkele keer, maar van korte duur	38,1%	39,3%	36,5%▽	40,0%△	35,5%△	29,6%▽
· Een enkele keer, langdurig	5,6%▽	7,3%△	6,4%	6,6%	5,5%	4,4%
· Meerdere keren, maar steeds van korte duur	18,1%△	14,5%▽	16,5%△	14,1%▽	18,8%▽	23,3%△
· Meerdere keren, langdurig	12,0%△	9,9%▽	9,7%	10,4%	13,9%	15,5%
·N	5.094	4.650	2.932	2.698	1.072	629
Heupen / benen / knieën / voeten						
· Nee, nooit	42,3%	43,6%	52,5%△	47,8%▽	36,8%	38,3%
· Een enkele keer, maar van korte duur	29,7%	29,9%	24,4%▽	27,5%△	28,8%	32,3%
· Een enkele keer, langdurig	5,4%	5,2%	5,8%	5,6%	7,0%	5,0%
· Meerdere keren, maar steeds van korte duur	12,1%	11,4%	9,9%	10,8%	13,9%	14,6%
· Meerdere keren, langdurig	10,4%	9,9%	7,4%	8,2%	13,5%△	9,7%▽
·N	5.081	4.649	2.937	2.700	1.069	627

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Algemene eenzaamheid						
· Niet eenzaam	–	–	–	49,4%	–	31,7%
· Enigszins eenzaam	–	–	–	38,0%	–	45,3%
· Sterk eenzaam	–	–	–	12,5%	–	23,0%
·N	–	–	–	2.668	–	613
Sociale eenzaamheid						
· Niet eenzaam	–	–	–	70,6%	–	60,6%
· Enigszins eenzaam	–	–	–	11,0%	–	14,0%
· Sterk eenzaam	–	–	–	18,4%	–	25,5%
·N	–	–	–	2.702	–	617
Emotionele eenzaamheid						
· Niet eenzaam	–	–	–	68,1%	–	47,1%
· Enigszins eenzaam	–	–	–	21,2%	–	26,7%
· Sterk eenzaam	–	–	–	10,7%	–	26,3%
·N	–	–	–	2.683	–	626
Ik voel me in de steek gelaten [% min of meer/ ja]	–	–	–	14,7%	–	33,4%
·N	–	–	–	2.704	–	630
Ik mis mensen om me heen [% min of meer/ ja]	–	–	–	54,7%	–	65,2%
·N	–	–	–	2.714	–	627
Ik ervaar een leegte om me heen [% min of meer/ ja]	–	–	–	32,0%	–	56,8%
·N	–	–	–	2.700	–	629
Er zijn NIET genoeg mensen op wie ik in geval van narigheid kan terugvallen (=omgepoold) [% min of meer/ ja]	–	–	–	26,9%	–	36,2%
·N	–	–	–	2.712	–	627
Ik heb NIET veel mensen op wie ik volledig kan vertrouwen (=omgepoold) [% min of meer/ ja]	–	–	–	36,0%	–	43,9%
·N	–	–	–	2.712	–	622

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Er zijn NIET voldoende mensen met wie ik me nauw verbonden voel (=omgepoold) [% min of meer/ ja]	–	–	–	29,0%	–	40,4%
·N	–	–	–	2.711	–	629
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, op dit moment tevreden met uw leven?						
· Zeer ontevreden	–	1,4%	–	1,2%	–	3,5%
· Ontevreden	–	4,8%	–	4,8%	–	7,3%
· Niet ontevreden / niet tevreden	–	16,6%	–	16,1%	–	25,8%
· Tevreden	–	58,4%	–	59,3%	–	48,9%
· Zeer tevreden	–	18,9%	–	18,6%	–	14,5%
·N	–	4.680	–	2.709	–	1.033
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, op dit moment tevreden met uw leven?						
· Ontevreden	–	6,2%	–	6,1%	–	10,8%
· Niet ontevreden/ niet tevreden	–	16,6%	–	16,1%	–	25,8%
· Tevreden	–	77,2%	–	77,9%	–	63,4%
·N	–	4.680	–	2.709	–	1.033
• **Expressie van emoties** [schaal: 1=helemaal oneens - 5=helemaal eens; 3 items; c, f, i] [Gemiddelde] [Range: 1–4]	–	–	–	–	–	2,27
·N	–	–	–	–	–	634
Je gevoelens tonen						
· Zelden / nooit	–	–	–	–	–	16,1%
· Soms	–	–	–	–	–	43,1%
· Vaak	–	–	–	–	–	31,8%
· Zeer vaak	–	–	–	–	–	9,0%
·N	–	–	–	–	–	633

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Troost en begrip zoeken						
· Zelden / nooit	–	–	–	–	–	16,8%
· Soms	–	–	–	–	–	43,5%
· Vaak	–	–	–	–	–	32,2%
· Zeer vaak	–	–	–	–	–	7,6%
·N	–	–	–	–	–	630
Laten merken dat je ergens mee zit						
· Zelden / nooit	–	–	–	–	–	20,2%
· Soms	–	–	–	–	–	47,0%
· Vaak	–	–	–	–	–	27,3%
· Zeer vaak	–	–	–	–	–	5,5%
·N	–	–	–	–	–	630
• **Vermijden, afwachten** [schaal: 1=helemaal oneens - 5=helemaal eens; 3 items; a, d, g] [Gemiddelde] [Range: 1–4]	–	–	–	–	–	2,15
·N	–	–	–	–	–	634
Toegeven om moeilijke situaties te vermijden						
· Zelden / nooit	–	–	–	–	–	16,6%
· Soms	–	–	–	–	–	60,2%
· Vaak	–	–	–	–	–	19,5%
· Zeer vaak	–	–	–	–	–	3,7%
·N	–	–	–	–	–	634

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Moeilijke situaties zoveel mogelijk uit de weg gaan						
· Zelden / nooit	–	–	–	–	–	17,7%
· Soms	–	–	–	–	–	49,3%
· Vaak	–	–	–	–	–	23,8%
· Zeer vaak	–	–	–	–	–	9,2%
·N	–	–	–	–	–	632
Proberen je te onttrekken aan de situatie						
· Zelden / nooit	–	–	–	–	–	18,8%
· Soms	–	–	–	–	–	54,6%
· Vaak	–	–	–	–	–	22,5%
· Zeer vaak	–	–	–	–	–	4,0%
·N	–	–	–	–	–	630
• **Actief aanpakken, confronteren** [schaal: 1=helemaal oneens - 5=helemaal eens; 3 items; b, e, h] [Gemiddelde] [Range: 1–4]	–	–	–	–	–	2,95
·N	–	–	–	–	–	634
Een probleem van alle kanten bekijken						
· Zelden / nooit	–	–	–	–	–	1,5%
· Soms	–	–	–	–	–	22,5%
· Vaak	–	–	–	–	–	57,0%
· Zeer vaak	–	–	–	–	–	19,0%
·N	–	–	–	–	–	632

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Verschillende mogelijkheden bedenken om een probleem op te lossen						
· Zelden / nooit	–	–	–	–	–	1,3%
· Soms	–	–	–	–	–	20,2%
· Vaak	–	–	–	–	–	57,6%
· Zeer vaak	–	–	–	–	–	20,8%
·N	–	–	–	–	–	633
Doelgericht te werk gaan om een probleem op te lossen						
· Zelden / nooit	–	–	–	–	–	1,9%
· Soms	–	–	–	–	–	24,1%
· Vaak	–	–	–	–	–	52,5%
· Zeer vaak	–	–	–	–	–	21,5%
·N	–	–	–	–	–	633
Denkt u dat u besmet bent of bent geweest met corona?						
· Ja, dit is bevestigd met een test	–	17,4%	–	14,2%	–	15,6%
· Ja, maar dat is niet bevestigd met een test	–	12,6%	–	10,3%	–	9,9%
· Nee, dit is bevestigd met een test	–	25,2%	–	27,9%	–	23,6%
· Nee, ik denk het niet maar dit is niet bevestigd met een test	–	32,0%	–	38,5%	–	40,2%
· Ik weet het niet	–	12,7%	–	9,1%	–	10,6%
·N	–	4.682	–	2.715	–	1.030
Denkt u dat u besmet bent (geweest) met corona?						
· Nee	–	69,9%	–	75,6%	–	74,5%
· Ja	–	30,1%	–	24,4%	–	25,5%
·N	–	4.682	–	2.715	–	1.030

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Weet u waar u besmet bent geraakt?						
· Nee	–	29,1%	–	32,5%	–	–
· Ja, waarschijnlijk op het werk	–	29,0%	–	11,9%	–	–
· Ja, waarschijnlijk in de privé situatie	–	41,9%	–	55,5%	–	–
·N	–	1.406	–	660	–	–
Heeft u de afgelopen 3 maanden wel eens verzuimd? [% ja]	–	28,3%	–	24,5%	–	–
·N	–	4.668	–	2.706	–	–
Hoeveel werkdagen heeft u, alles bij elkaar, de afgelopen 3 maanden naar schatting verzuimd? [Gemiddelde] [Range: 0–92]	–	9,22	–	8,83	–	–
·N	–	1.311	–	659	–	–
Met wat voor soort klachten heeft u de laatste keer verzuimd?						
· Rugklachten	5,8%△	3,6%▽	3,7%△	1,6%▽	5,7%	–
· Klachten nek, schouders, armen, polsen, handen	4,6%	4,4%	2,9%	2,4%	4,9%	–
· Klachten heup, benen, knieën, voeten	6,0%△	3,5%▽	3,0%	2,3%	8,2%	–
· Klachten hart- en vaatstelsel	1,1%	0,9%	0,9%	0,7%	3,2%	–
· Psychische klachten, overspannenheid, burn-out	7,0%	7,8%	7,3%▽	10,3%△	6,7%	–
· Vermoeidheid of concentratieproblemen	1,9%▽	2,9%△	1,6%▼	6,5%▲	2,2%	–
· Conflict op het werk	0,5%	0,7%	0,4%	0,3%	0,6%	–
· Klachten luchtwegen	2,5%▽	4,2%△	2,9%	1,8%	3,4%	–
· Klachten buik, maag of darmen	8,3%	9,9%	7,2%	8,0%	7,0%	–
· Huidklachten	0,6%	0,3%	0,6%	0,5%	0%	–
· Klachten oren of ogen	1,5%	1,1%	1,0%	0,2%	0,5%	–
· Griep of verkoudheid	43,4%△	39,0%▽	52,1%△	42,7%▽	40,0%	–
· Hoofdpijn	4,0%▽	5,8%△	4,8%▽	7,4%△	3,0%	–
· Klachten in verband met zwangerschap	2,2%△	1,2%▽	1,8%	1,4%	1,8%	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
· Overige klachten	10,7%▽	14,6%△	9,8%▽	13,9%△	12,9%	–
·N	4.352	1.310	2.554	658	826	–
Werden deze klachten veroorzaakt door het COVID-19 virus?						
· Ja, dit is bevestigd met een test	–	14,7%	–	15,8%	–	–
· Ik denk het wel, maar ik ben niet getest	–	0,5%	–	1,3%	–	–
· Ik denk het niet, maar ik ben niet getest	–	20,9%	–	21,8%	–	–
· Nee, dit is bevestigd met een test	–	63,9%	–	61,1%	–	–
·N	–	877	–	435	–	–
'Verzuim wegens COVID'						
· Ja, bevestigd met een test	–	9,8%	–	10,5%	–	–
· Misschien, niet getest of onbekend	–	15,1%	–	15,5%	–	–
· Nee, geen COVID gerelateerde klachten of geen COVID, bevestigd met test	–	75,1%	–	74,0%	–	–
·N	–	1.310	–	658	–	–
Hoe zou u uw werk in de toekomst het liefst indelen?						
· Volledig op werklocatie	–	–	–	3,8%	–	–
· Grotendeels op werklocatie	–	–	–	17,6%	–	–
· Evenveel op werklocatie als van huis	–	–	–	43,5%	–	–
· Grotendeels vanuit huis	–	–	–	30,3%	–	–
· Volledig vanuit huis	–	–	–	4,9%	–	–
·N	–	–	–	2.682	–	–
Als de maatregelen zijn opgeheven, hoe zou u uw werk het liefst indelen?						
· Volledig of grotendeels op werklocatie	–	–	–	21,4%	–	–
· Evenveel op werklocatie als vanuit thuis	–	–	–	43,5%	–	–
· Volledig of grotendeels vanuit huis	–	–	–	35,1%	–	–
·N	–	–	–	2.682	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Hoeveel uur per week werkt u dan het liefst thuis? [Gemiddelde] [Range: 0–76]	–	–	–	19,5	–	–
·N	–	–	–	2.595	–	–
Zijn de volgende redenen voor u (zeer) belangrijk om (deels) op locatie te willen werken? [meerdere antwoorden mogelijk]						
· Aard van het werk - direct contact met klanten (of patiënten, leerlingen, of passagiers, e.d.) en/of materialen/machines	–	–	–	56,5%	–	–
· Praktisch; kwaliteit werkplek, technische middelen etc.	–	–	–	40,8%	–	–
· Productiviteit, concentratie, efficiëntie	–	–	–	39,9%	–	–
· Samenwerking met collega's	–	–	–	87,0%	–	–
· Sociale contacten met collega's, binding met afdeling of bedrijf	–	–	–	87,5%	–	–
· Werk-privé balans	–	–	–	60,2%	–	–
· Betere carrièreperspectieven door meer zichtbaarheid	–	–	–	26,7%	–	–
·N	–	–	–	2.460	–	–
Hoe belangrijk zijn de volgende redenen voor u om (deels) thuis te willen werken? (% '(Zeer) belangrijk') [meerdere antwoorden mogelijk]						
· Aard van het werk. Een deel van mijn taken kan goed vanuit huis worden uitgevoerd	–	–	–	80,7%	–	–
· Praktisch. Kwaliteit thuiswerkplek, technische middelen etc.	–	–	–	56,8%	–	–
· Minder reistijd	–	–	–	76,7%	–	–
· Productiviteit, concentratie, efficiëntie	–	–	–	73,7%	–	–
· Sociale contacten met familie en vrienden etc.	–	–	–	41,6%	–	–
· Werk-privé balans	–	–	–	65,1%	–	–
·N	–	–	–	2.579	–	–

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Zijn er in uw organisatie afspraken gemaakt over hybride werken in de toekomst? [meerdere antwoorden mogelijk]						
· Ja, er zijn formele afspraken (bv. in een aparte bedrijfsregeling, arbeidsvoorwaarden, CAO)	–	–	–	24,8%	–	–
· Ja, er zijn informele afspraken (bv. in overleg met leidinggevende)	–	–	–	47,7%	–	–
· Weet ik niet	–	–	–	9,4%	–	–
· Nee	–	–	–	23,8%	–	–
·N	–	–	–	2.398	–	–
Verwacht u dat uw werkgever hybride werken in de toekomst toelaat/blijft toelaten?						
· Ja, zeker	–	–	–	72,5%	–	–
· Ja, misschien	–	–	–	18,8%	–	–
· Nee	–	–	–	4,1%	–	–
· Ik weet het niet	–	–	–	4,6%	–	–
·N	–	–	–	2.691	–	–
Loopt u het risico om uw baan te verliezen? [% ja]	15,0%▲	8,3%▼	18,2%▲	9,6%▼	–	–
·N	5.150	4.671	2.968	2.701	–	–
Maakt u zich zorgen over het behoud van uw baan? [% ja]	15,8%△	10,0%▽	16,9%▲	8,8%▼	–	–
·N	5.132	4.673	2.959	2.696	–	–
Bent u op zoek naar een baan? [% ja]	–	–	–	–	–	32,5%
·N	–	–	–	–	–	626
Hoe sloten uw kennis en vaardigheden aan bij uw huidige of laatste baan?						
· Ik had minder kennis en vaardigheden dan ik nodig had voor mijn werk	–	–	–	–	–	19,5%
· Het sloot goed aan	–	–	–	–	–	48,0%
· Ik had meer kennis en vaardigheden dan ik nodig had voor mijn werk	–	–	–	–	–	32,5%
·N	–	–	–	–	–	204

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Ik gebruik bepaalde kennis of vaardigheden niet vaak genoeg waardoor ik ze vergeet of verlies						
· (Helemaal) oneens	–	–	–	–	–	32,8%
· Niet eens, niet oneens	–	–	–	–	–	24,0%
· (Helemaal) eens	–	–	–	–	–	43,2%
·N	–	–	–	–	–	203
Ik mis 'nieuwe' kennis of vaardigheden die belangrijk zijn geworden door veranderingen in mijn werk						
· (Helemaal) oneens	–	–	–	–	–	40,6%
· Niet eens, niet oneens	–	–	–	–	–	23,0%
· (Helemaal) eens	–	–	–	–	–	36,4%
·N	–	–	–	–	–	202
Ik kan aan anderen duidelijk maken welke kennis en vaardigheden ik heb						
· (Helemaal) oneens	–	–	–	–	–	18,5%
· Niet eens, niet oneens	–	–	–	–	–	17,3%
· (Helemaal) eens	–	–	–	–	–	64,3%
·N	–	–	–	–	–	202
Ik weet welke functies of werk passen bij wat ik kan						
· (Helemaal) oneens	–	–	–	–	–	13,7%
· Niet eens, niet oneens	–	–	–	–	–	24,8%
· (Helemaal) eens	–	–	–	–	–	61,6%
·N	–	–	–	–	–	196
Ik weet welke kennis en vaardigheden ik moet ontwikkelen om mijn kansen op werk te vergroten						
· (Helemaal) oneens	–	–	–	–	–	9,8%
· Niet eens, niet oneens	–	–	–	–	–	26,5%
· (Helemaal) eens	–	–	–	–	–	63,7%
·N	–	–	–	–	–	203

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Heeft u op dit moment behoefte aan een werkgerelateerde opleiding of cursus?						
· Nee, geen behoefte aan een opleiding of cursus	–	–	–	–	–	40,0%
· Ja, om kansen voor een baan in het zelfde type functie als ik heb/had te vergroten	–	–	–	–	–	15,5%
· Ja, om mijn kansen op werk in een nieuwe functie in de toekomst te vergroten	–	–	–	–	–	44,5%
·N	–	–	–	–	–	204
Denkt u dat u gemakkelijk een nieuwe baan kunt vinden? [% ja]	–	–	–	–	–	68,0%
·N	–	–	–	–	–	203
Hoe hoog schat u de kans in om binnen 3 maanden het soort baan te vinden waar u naar op zoek bent?						
· (Zeer) groot	–	–	–	–	–	52,4%
· Niet groot maar ook niet klein	–	–	–	–	–	24,3%
· (Zeer) klein	–	–	–	–	–	23,3%
·N	–	–	–	–	–	203
Hoe hoog schat u de kans in om binnen 3 maanden het soort baan te vinden waar u naar op zoek bent?						
· Zeer groot	–	–	–	–	–	21,4%
· Groot	–	–	–	–	–	31,0%
· Niet groot maar ook niet klein	–	–	–	–	–	24,3%
· Klein	–	–	–	–	–	18,8%
· Zeer klein	–	–	–	–	–	4,5%
·N	–	–	–	–	–	203
Bent u bereid om van type baan te wisselen als dat uw kans op de arbeidsmarkt vergroot? [% ja]	–	–	–	–	–	84,2%
·N	–	–	–	–	–	203
Bent u bereid om van sector te wisselen als dat uw kans op de arbeidsmarkt vergroot? [% ja]	–	–	–	–	–	78,2%
·N	–	–	–	–	–	204

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Hoe is op dit moment de financiële situatie van uw huishouden?						
· Kom beetje of veel geld tekort	–	10,9%	–	6,3%	–	21,2%
· Kom precies rond	–	16,4%	–	12,3%	–	25,5%
· Hou beetje of veel geld over	–	72,7%	–	81,4%	–	53,3%
·N	–	4.642	–	2.686	–	1.016
Hoe is op dit moment de financiële situatie van uw huishouden?						
· Komt veel geld tekort	–	1,4%	–	1,0%	–	5,3%
· Komt een beetje geld tekort	–	9,5%	–	5,4%	–	15,8%
· Komt precies rond	–	16,4%	–	12,3%	–	25,5%
· Houdt een beetje geld over	–	51,2%	–	49,7%	–	42,6%
· Houdt veel geld over	–	21,5%	–	31,7%	–	10,7%
·N	–	4.642	–	2.686	–	1.016
Vergeleken met 3 maanden geleden, is de financiële situatie van mijn huishouden er nu…						
· …enigszins of erg op vooruit gegaan	–	14,9%	–	17,0%	–	5,8%
· …ongeveer hetzelfde gebleven	–	67,1%	–	68,3%	–	59,0%
· …ietwat of erg op achteruit gegaan	–	18,0%	–	14,7%	–	35,3%
·N	–	4.656	–	2.691	–	1.022
Vergeleken met 3 maanden geleden, is de financiële situatie van mijn huishouden er nu…						
· …erg op vooruit gegaan	–	2,4%	–	3,5%	–	1,3%
· …enigszins op vooruit gegaan	–	12,5%	–	13,5%	–	4,4%
· …ongeveer hetzelfde gebleven	–	67,1%	–	68,3%	–	59,0%
· …ietwat op achteruit gegaan	–	15,1%	–	12,9%	–	26,8%
· …erg op achteruit gegaan	–	2,8%	–	1,9%	–	8,5%
·N	–	4.656	–	2.691	–	1.022

	WERKSITUATIE NOVEMBER-DECEMBER 2021					
	WERKT (OOK) OP LOCATIE [64,9%]		WERKT (OOK) THUIS [37,4%]		NIET WERKEND [13,4%]	
	Meting		Meting		Meting	
	NEA 2019	EIND 2021	NEA 2019	MAART 2021	NEA 2019	EIND 2021
Vraagt uw werkgever of verwacht u dat uw werkgever om een coronatoegangsbewijs gaat vragen als u op locatie werkt?						
· Ja	–	11,5%	–	13,6%	–	–
· Nee	–	52,2%	–	45,6%	–	–
· Weet ik niet	–	35,7%	–	40,4%	–	–
· Wil ik niet zeggen	–	0,7%	–	0,4%	–	–
·N	–	4.625	–	2.679	–	–
Moet u zich laten testen om een coronatoegangsbewijs te krijgen?						
· Ja	–	6,8%	–	4,8%	–	–
· Nee, ik ben volledig gevaccineerd/heb een corona herstelbewijs	–	91,1%	–	93,0%	–	–
· Wil ik niet zeggen	–	2,2%	–	2,2%	–	–
·N	–	4.649	–	2.689	–	–

Noot. Percentages zijn kolompercentages, en zijn getoetst met de Pearson χ^2-test (horizontale vergelijkingen). Gemiddelden zijn getoetst met de t-test. ▲ en ▼: p<0,05, significant hoge (lage) percentages en/of gemiddelden (tweezijdig), én Cohen's d is ten minste 0,20. Open pijltjes △ en ▽: eveneens significant, maar Cohen's d is kleiner dan 0,20. Cohen, J. (1988). Statistical power analysis for the behavioral sciences (2nd ed.). Hillsdale NJ: Erlbaum. #: N < 100.

5. REFERENTIES

Andresen, E.M., Malmgren, J.A., Carter, W.B., Patrick, D.L. Screening for depression in well older adults: evaluation of a short form of the CES-D (Center for Epidemiologic Studies Depression Scale) (1994). *American Journal of Preventive medicine, 10*(2), 77-84.

Bouwens, L., Zoomer, T., Hooftman, W.E., & Oude Hengel, K. (2020). Leeswijzer Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden - COVID-19. TNO, Leiden.

Hooftman W.E., Mars G.M.J., Janssen, B.J.M, De Vroome, E.M.M. & Bossche, S.N.J. van den (2015). Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2014: Methodologie en globale resultaten. TNO/CBS, Leiden/Heerlen.

Hooftman, W.E., Mars G.M.J., Knops, J.C.M., van Dam, L.M.C., de Vroome, E.M.M., Janssen, B.J.M., Pleijers, A.J.S.F., van den Bossche, S.N.J. (2020a). Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2019 Methodologie en globale resultaten . [The Netherlands Working Conditions Survey 2019: Methodology and overall results]. Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/ Heerlen/Bonaire & TNO, Leiden.

Hooftman, W.E., Oude Hengel, K., Wiezer, N., Bouwens, L., Zoomer, T., de Vroome, E. (2020b). De impact van de COVID-19 crisis op werknemers – stand van zaken na de eerste golf. TNO, Leiden.

Meijman, T. F. (1991). *Over vermoeidheid, arbeidspsychologische studies naar de beleving van belastingseffecten [Fatigue: studies on the perception of workload effects]* (Doctoral dissertation). Groningen: Rijksuniversiteit Groningen'

Oude Hengel, K.M., Bouwens, L., Zoomer, T., de Vroome, E., Hooftman, W.E. (2020). Leeswijzer Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden – COVID-19. TNO, Leiden.

Oude Hengel, K.M., Kathmann, K., Bouwens, L., Zoomer, T., Hooftman, W.E. (2021a). Leeswijzer Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden – COVID-19. TNO, Leiden.

Oude Hengel, K.M., Bouwens, L., Zoomer, T., de Vroome, E., Hooftman, W.E. (2021b). De impact van de COVID-19 pandemie op werknemers – stand van zaken in 2020. TNO, Leiden.

Oude Hengel, K.M., Hooftman, W.E., van der Feltz, A.S., Zoomer, T., in der Maur, M. (2021c) De impact van de COVID-19 pandemie op werknemers – een jaar in crisis. TNO, Leiden.

Parent-Thirion, A., Vermeylen, G., Van Houten, G., Lyly-Yrjänäinen, M., Biletta, I., & Cabrita, J. (2015). Fifth European working conditions survey. Eurofound, Publications Office of the European Union, Luxembourg.

Roberts, R. E., Vernon, S. W. (1983). The center for Epidermiologic studies depression scale: It's use in a community sample. *American Journal of Psychiatry, 140*(1), 41-46.

Schreurs, P.J.G., van de Willige, G., Tellegen, B., & Brosschot, J.F. (1988). De Utrechtse Coping Lijst: UCL-handleiding. Swets & Zeitlinger, Lisse.

Tuomi, K., Ilmarinen, J., Jahkola, A., Katajarinne, L., & Tulkki, A. (1998). *Work ability index* (Vol. 19). Finnish Institute of Occupational Health, Helsinki.

van Lenthe, F. J., Kamphuis, C. B., Beenackers, M. A., Jansen, T., Looman, C. W., Nusselder, W. J., & Mackenbach, J. P. (2014). Cohort Profile: Understanding socioeconomic inequalities in health and health behaviours: the GLOBE study. Int J Epidemiol, 43(3), 721-730

Van den Heuvel, S., Geuskens, G., Bouwhuis, S., & Petricheva, V. (2016). Study on transitions in employment, ability and motivation (STREAM): Technical report (2010-2015). TNO, Leiden.

van der Zee, K. S. R., & Sanderman, R. (2012). Het meten van de algemene gezondheidstoestand met de RAND-36, een handleiding. Noordelijk Centrum voor Gezondheidsvraagstukken Research Institute SHARE, Groningen.

Van Tilburg, T., & de Jong Gierveld, J. (2007). Zicht op eenzaamheid: Achtergronden, oorzaken en aanpak. Van GorcumAssen.

Zwieten, M.H.J. , Vroome, E.M.M. de, Mol, M.E.M., Mars, G.M.J., Koppes, L.L.J. van & Bossche, S.N.J. van den (2014). Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2013: Methodologie en globale resultaten. TNO, Hoofddorp

TNO
innovation
for life